

**Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska dla Gminy
Kuryłówka na lata 2017 – 2020
z uwzględnieniem perspektywy do roku
2024**

Opracowanie:

Grupa CDE

Grupa CDE Sp. z o.o.

ul. Krakowska 11

43-190 Mikołów

tel.: 32 326 78 17

e-mail: biuro@ekocde.pl

Zespół autorów:

Tomasz Pilch

Agnieszka Kopańska

Michał Mroskowiak

Anna Piotrowska

Wojciech Płachetka

Aleksandra Szlachta

Magdalena Tomanek

Spis treści

Spis treści	3
1. Wstęp	5
1.1. Podstawa opracowania	5
1.2. Cel i zakres prognozy	6
1.3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	9
2. Zakres ocenianego dokumentu	10
2.1. Podstawa opracowania i główne cele projektu POŚ dla Gminy Kuryłówka	10
3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	13
3.1. Istniejący stan środowiska	13
3.1.1. Położenie administracyjne i demografia	13
3.1.2. Geomorfologia i gleby	15
3.1.3. Zasoby naturalne	17
3.1.4. Stosunki wodne	17
3.1.5. Warunki klimatyczne	24
3.1.6. Zanieczyszczenie powietrza	25
3.1.7. Hałas i pola elektromagnetyczne	27
3.1.8. Zabytki	28
3.1.9. Rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody	30
3.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	33
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	34
4.1. Dokumenty międzynarodowe	35
4.2. Dokumenty krajowe	37
4.3. Dokumenty wojewódzkie i lokalne	40
5. Określenie, analiza i ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko	45
5.1. Macierz skutków środowiskowych	45
5.2. Ocena potencjalnych skutków dla środowiska w wyniku wdrażania zapisów dokumentu	50
5.2.1. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody	50
5.2.2. Powietrze atmosferyczne	50
5.2.3. Klimat	51
5.2.4. Krajobraz	52
5.2.5. Zabytki	53
5.2.5. Zasoby naturalne	54
5.2.6. Powierzchnia ziemi	54
5.2.8. Klimat akustyczny	55
5.2.9. Wody powierzchniowe i podziemne	55
6. Cele ochrony przyrody wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody oraz zakazy wynikające z ustanowionych form ochrony przyrody	56
7. Analiza przewidywanych znaczących oddziaływań projektu POŚ na osiągnięcie celów środowiskowych jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych	62

8. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	67
9. Propozycje działań alternatywnych	70
10. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne	71
11. Metody analizy skutków realizacji projektu	71
12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	72
Spis tabel	75
Spis rysunków	75

1. Wstęp

1.1. Podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuryłówka na lata 2017 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024* (w niniejszym dokumencie zwanym POŚ), jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2017 poz. 1405), zwana dalej ustawą OOŚ.

Zgodnie z zapisami artykułów 46 i 47 ustawy OOŚ, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. koncepcje przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego oraz strategię rozwoju regionalnego;
2. polityki, strategie, plany lub programy w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategie, plany lub programy inne niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar NATURA 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru NATURA 2000 lub nie wynikają z tej ochrony. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Dodatkowo podstawę formalno-prawną opracowania niniejszej Prognozy stanowią:

- ❖ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
- ❖ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywy Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26);

- ❖ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17);
- ❖ Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, ze zm.);
- ❖ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, ze zm.);
- ❖ Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków (Dz. Urz. WE L 103 z 25.4.1979 ze zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 poz. 519, z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2016 poz. 2134, z późn. zm);
- ❖ Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2016 poz. 1987);
- ❖ Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 poz. 1789);
- ❖ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 poz. 778);
- ❖ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. z 2001 poz.1029);
- ❖ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 poz. 1397).

1.2. Cel i zakres prognozy

Celem Prognozy jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, spowodowane wdrożeniem zapisów *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuryłówka na lata 2017 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024*, jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszelkich jej negatywnych oddziaływań. Prognoza powinna wspierać proces decyzyjny dla realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska.

W Prognozie zawarto informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. Podczas jej opracowania starano się zidentyfikować i ocenić oddziaływania na wszelkie komponenty środowiska związane z ustaleniami projektu POŚ. Ponadto przeanalizowano zgodność danego dokumentu z celami środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w ustawie OOS. Zgodnie z zapisami art. 51 Ustawy OOS, prognoza oddziaływania na środowisko powinna:

1. Zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. Określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

❖ różnorodność biologiczną,	❖ powierzchnię ziemi,
❖ ludzi,	❖ krajobraz,
❖ zwierzęta,	❖ klimat,
❖ rośliny,	❖ zasoby naturalne,
❖ wodę,	❖ zabytki,
❖ powietrze,	❖ dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. Przedstawiać:

- a. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b. biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Prognoza oddziaływania na środowisko, powinna dodatkowo zawierać:

1. Opis lokalizacji terenów objętych przedmiotowym projektem Programu względem:
 - ❖ głównych zbiorników wód podziemnych,
 - ❖ ujęć wód i ich stref ochronnych (z uwzględnieniem zakazów i nakazów obowiązujących w tych strefach),
 - ❖ terenów szczególnego zagrożenia powodzią (ze wskazaniem, że założenia projektu są zgodne z warunkami korzystania z tych obszarów).
2. Identyfikację Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych (JCWP i JCWPd) dla terenów objętych projektem Programu wraz ze wskazaniem ustalonych dla nich celów środowiskowych. Powyższe informacje powinny być zgodne z danymi wynikającymi z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (DZ. U. z 2016 r. poz. 1911), który wszedł w życie z dniem 13 grudnia 2016 r.
3. Wskazanie terenów, które ze względu na planowany sposób zagospodarowania będą mogły mieć wpływ na cele środowiskowe JCW.
4. Zidentyfikowanie oddziaływań dopuszczonych rozwiązań projektu Programu, mających wpływ na cele środowiskowe.
5. Ocenę wpływu realizacji przedmiotowych rozwiązań na wskazane cele środowiskowe.
6. Wskazanie środków minimalizujących zidentyfikowane oddziaływania.
7. Przedstawienie planowanych rozwiązań związanych z gospodarką wodną.

8. Analizę, czy i w jaki sposób planowane wskazanie danego rodzaju zagospodarowania, wpłynie/nie wpłynie na dotrzymanie norm akustycznych na terenie (terenach) objętym projektem Programu i w jego sąsiedztwie oraz analizę (ocenę) wpływu terenów sąsiadujących na klimat akustyczny przedmiotowego terenu i dotrzymanie norm w tym zakresie.
9. Opis wpływu przewidywanego zagospodarowania terenu (terenów) związanego z projektem dokumentu na krajobraz, czyli postrzeganą przez ludzi przestrzeń, zawierającą elementy przyrodnicze lub wyroby cywilizacji, ukształtowaną w wyniku działania czynników naturalnych lub też działalności człowieka.
10. Opis oddziaływania przewidywanego zagospodarowania terenów związanych z projektem Programu na klimat oraz wskazane działania, które będą sprzyjały adaptacji do zmian klimatu.

Podczas opracowywania niniejszej prognozy uwzględniono uzgodniony zakres i stopień szczegółowości opracowania wynikający z następujących pism:

- ❖ Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie – WOOS.411.2.3.2017.AP.2
- ❖ Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie – pismo nr SNZ.9020.2.15.2017.AL

1.3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w ustawie OOS. Opracowanie wykonano na podstawie metod statystycznych i porównawczych, dostosowanych do stanu współczesnej wiedzy. Zgodnie z art.52 ustawy OOS autorzy kierowali się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące rozpatrywanego obszaru. Ponadto analizie poddano środowiskowe uwarunkowania realizacji zadań projektu POŚ ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

2. Zakres ocenianego dokumentu

2.1. Podstawa opracowania i główne cele projektu POŚ dla Gminy Kuryłówka

Projekt POŚ dla Gminy Kuryłówka jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, program doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie, jakim jest POŚ określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

W projekcie POŚ dla gminy Kuryłówka wyznaczono kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- ❖ Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- ❖ Zagrożenia hałasem;
- ❖ Promieniowanie elektromagnetyczne;
- ❖ Gospodarowanie wodami;
- ❖ Gospodarka wodno-ściekowa;
- ❖ Zasoby geologiczne;
- ❖ Gleby;
- ❖ Gospodarka odpadami;
- ❖ Zasoby przyrodnicze;
- ❖ Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele długoterminowe oraz ich kierunki interwencji, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym.

Kierunki interwencji oraz cele założone w ramach projektu POŚ dla gminy Kuryłówka zostały przedstawione poniżej:

1) Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

- Cel długoterminowy: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu
 - Kierunki interwencji:
 - a. poprawa systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa ukierunkowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza,
 - b. wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza,
 - c. wdrażanie technologii i przedsięwzięć ograniczających zużycie energii w gospodarce komunalnej oraz racjonalna gospodarka energią.

2) Obszar interwencji: Zagrozenia hałasem

- Cel długoterminowy: Poprawa jakości powietrza, ochrona przed hałasem oraz poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska
 - Kierunki interwencji:
 - a. zmniejszenie liczby mieszkańców gminy narażonych na ponadnormatywny hałas,
 - b. zmniejszenie hałasu komunikacyjnego poprzez przebudowę oraz remonty dróg.

3) Obszar interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne

- Cel długoterminowy: Utrzymanie wartości natężenia poziomów promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych niskich poziomach
 - Kierunki interwencji:
 - a. monitorowanie poziomów pól elektromagnetycznych na terenie gminy

4) Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami

- Cel długoterminowy: Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokojenie potrzeb wodnych gminy przy utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód
 - Kierunki interwencji:
 - a. zaspokojenie potrzeb ilościowych i jakościowych na wodę przeznaczoną do celów bytowo-gospodarczych oraz rekreacyjno-turystycznych,
 - b. osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych,
 - c. realizacja projektów związanych ze zwiększeniem skuteczności ochrony przeciwpowodziowej a w szczególności realizacja Programu Ochrony Przed Powodzią w Dorzeczu Górnej Wisły.

5) Obszar interwencji: Zasoby geologiczne

- Cel długoterminowy: Zrównoważone gospodarowanie zasobami geologicznymi
 - Kierunki interwencji:
 - a. zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin, a także ograniczenie wpływu na środowisko związanego z eksploatacją tych kopalin

6) Obszar interwencji: Gleby

- Cel długoterminowy: Racjonalne i zrównoważone gospodarowanie zasobami glebowymi
 - Kierunki interwencji:
 - a. zwiększenie świadomości mieszkańców na temat źródeł zanieczyszczeń przedostających się do gleb,
 - b. zapobieganie zanieczyszczeniu gleb, szczególnie substancjami które mogą doprowadzić do zanieczyszczenia wtórnego,
 - c. zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb,
 - d. zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom.

7) Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- Cel długoterminowy: Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu
 - Kierunki interwencji:
 - a. zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego wraz ze zwiększaniem udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania
 - b. gospodarowanie odpadami komunalnymi w gminie - zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury

8) Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze

- Cel długoterminowy: Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej
 - Kierunki interwencji:
 - a. przeciwdziałanie zagrożeniom bioróżnorodności i georóżnorodności wraz z zachowaniem lub przywróceniem właściwego stanu ekosystemów i gatunków,
 - b. wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania krajobrazem i zasobami przyrody na obszarach chronionych takich jak: Kuryłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, rezerwat przyrody Brzyska, fragment obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu oraz pomniki przyrody i użytki ekologiczne,

- c. czynna ochrona tych zasobów, a w szczególności gatunków i siedlisk dla ochrony, których utworzono obszary Natura 2000,
- d. zwiększenie zainteresowania ochroną przyrody wśród mieszkańców gminy Kuryłówka,
- e. dokumentowanie stanu zasobów przyrodniczych gminy.

9) Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

- Cel długoterminowy: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków
- Kierunki interwencji:
 - a. zmniejszenie zagrożenia wystąpienia awarii, a w przypadku jej wystąpienia - minimalizacja skutków,
 - b. kreowanie właściwych zachowań mieszkańców gminy w przypadku wystąpienia zagrożeń życia i środowiska z tytułu wystąpienia awarii.

3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

3.1. Istniejący stan środowiska

3.1.1. Położenie administracyjne i demografia

Gmina Kuryłówka umiejscowiona jest w województwie podkarpackim, w południowo – wschodniej części powiatu leżajskiego. Gmina graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi: od południowozachodniej strony z gminą Leżajsk, od północnowschodniej strony z gminami Potok Górny, Biszczka, Tarnogród (powiat biłgorajski, województwo lubelskie), od północy z Krzeszowem (powiat nizański), natomiast od południowowschodniej strony graniczy z gminą Adamówka (powiat przeworski). Całkowita powierzchnia Kuryłówki wynosi 142 km², stanowi to około 24% powierzchni powiatu i około 0,8% powierzchni województwa podkarpackiego. Gminę tworzy 10 sołectw: Brzyska Wola, Dąbrowica, Jastrzębiec, Kolonia Polska, Kulno, Kuryłówka, Ożanna, Słoboda, Tarnawiec, Wólka Łamana.

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Kuryłówka na tle powiatu leżajskiego (źródło: www.osp.org.pl)

Według Głównego Urzędu Statystycznego w gminie Kuryłówka pod koniec 2016 roku stan ludności wynosił 5715 osób, w odniesieniu do ogółu mieszkańców powiatu leżajskiego to 8,2 % i 0,3 % ludności województwa podkarpackiego. Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 40 osób/ km², w powiecie leżajskim oraz ogółem w województwie podkarpackim wyniosło 119 osób/ km². Końcem 2016 roku liczba kobiet wynosiła 2840 a mężczyzn 2875. Kuryłówka, Brzyska Wola oraz Dąbrowica to największe miejscowości gminy pod względem liczby ludności, w przypadku obszaru największe to: Brzyska Wola, Kulno, Kuryłówka, Dąbrowica i Ożanna (dane z Urzędu Gminy Kuryłówka). W stosunku do lat poprzednich w całej gminie nastąpił nieznaczny spadek liczby osób zamieszkujących gminę tj. o 16 osób w porównaniu do 2015 roku i o 2 osoby w porównaniu do 2014 roku. Obok stopniowo spadającej liczby mieszkańców, istotną cechą populacji Gminy Kuryłówka jest spadek odsetku osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu do 2014 roku (-0,3%), co świadczy o ujemnym przyroście naturalnym. Mieszkańcy w wieku produkcyjnym w analizowanych latach utrzymują się na stałym poziomie. Dane zawarte w poniższej tabeli wskazują na ciągłe starzenie się społeczeństwa gminy.

Tabela 1. Dane demograficzne gminy Kuryłówka - liczba ludności oraz ludność wg ekonomicznych grup wieku
(źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Parametry	2014	2015	2016
Liczba ludności w gminie Kuryłówka [osób]			
Ogółem	5701	5699	5 715
Kobiety	2810	2830	2 840
Mężczyźni	2891	2869	2 875
Ludność wg ekonomicznych grup wieku w gminie Kuryłówka [%]			
W wieku przedprodukcyjnym	19,1	19,2	19,4
W wieku produkcyjnym	64,1	64,0	63,7
W wieku poprodukcyjnym	16,8	16,9	16,9

3.1.2. Geomorfologia i gleby

Kotlina Sandomierska, w której usytuowana jest gmina Kuryłówka, charakteryzuje się rozległym denudacyjnym obniżeniem o założeniu tektonicznym, wyrzeźbionym w mało odpornych utworach mioceniowych, wypełniających zapadlisko podkarpackie. W okresie miocenu teren kotliny zajmowało morze, przez co w podłożu wykształciły się osady mioceniowe. Starsze podłoża występują w postaci piasków, żwirów i glin morenowych pochodzących z okresu czwartorzędowego. Wypełniają głównie dna dolin rzecznych, osiągając miąższość rzędu 20-30 m. Na niektórych terenach zlokalizowane są także pokłady lessu.

Kotlina jest w znacznej części regionem równinnym lub lekko pofałdowanym, ze względu na zróżnicowanie powierzchni w jej obrębie wyróżnia się 11 mezoregionów. Gmina Kuryłówka zlokalizowana jest w trzech mezoregionach: Doliny Dolnego Sanu, Płaskowyżu Tarnogrodzkim oraz Płaskowyżu Kolbuszowskim.

Zróżnicowanie fizyczno-geograficzne gminy wpływa na swoistość poszczególnych środowisk. Mezoregion fizjogeograficzny Doliny Dolnego Sanu, jest szeroką bruzdą erozyjną, charakteryzuje się systemem teras: zalewową, nadzalewową i wysoką, z licznymi starorzeczami wytworzonym przez San. Gleby są pochodzenia aluwialnego, powstałe dzięki wylewom plejstoceniowych i holoceniowych rzek.

Są to głównie mady mocne i średnio mocne o składzie mechanicznym glin średnich i ciężkich pylastych, a także iłów pylastych. W gminie Kuryłówka występują także gleby próchniczne o korzystnych właściwościach fizycznych i właściwym uwilgotnieniu.

Płaskowyż Tarnogrodzki w południowo – wschodniej części Kotliny Sandomierskiej, odznacza się terenem pofałdowanym, rozciętym dolinami nieckowymi, niekiedy wciosowymi. Płaskowyż zbudowany jest z osadów miocenijskich oraz z zalegających na nich lessami. Położony na wysokości 220 – 280 m n.p.m.

W przypadku Płaskowyżu Kolbuszowskiego, zlokalizowanego w środkowej części Kotliny, teren zbudowany jest z piasków rzecznych, miejscami tworzących duże kompleksy wydmowe.

Kuryłówka jest gminą typowo o charakterze rolniczym, gdzie użytki rolne zajmują znaczną część powierzchni gminy, a lasy i grunty leśne 38% powierzchni. W gminie przeważają powierzchnie gleb najstabszych: V i VI klasy użytków rolnych, które rozciągają się we wschodniej części wsi Kulno, Kuryłówka, w rejonie Brzyskiej Woli i Ożanny. Najlepsze gleby w obrębie gminy zaliczane do klas II, IIIa i IIIb występują w dolinie Sanu oraz w części południowo-wschodniej między Dąbrowicą a Cieplicami. Z upraw największą powierzchnię zajmują zboża, w tym pszenica ozima, owies, żyto, pszenżyto, mieszanki zbożowe oraz tytoń (Wólka Łamana i Jastrzębiec).

Według Raportu o stanie środowiska z 2014 r. w województwie podkarpackim (WIOŚ), w tym na omawianym obszarze, stan gleb jest na ogół o dobrym potencjale produkcyjnym, o współczynniku bonitacyjnym wyższym niż średnia krajowa. Stopień zanieczyszczenia chemicznego gleb jest znikomy, o naturalnej zawartości metali ciężkich. Problem w całym województwie stanowi duże zakwaszenie gleb, które zmniejsza potencjał produkcyjny oraz stosunkowo duża ilość gleb o deficycie przyswajalnego fosforu i potasu. W 2011 i w 2012 roku przeprowadzono badania zawartości azotu mineralnego (poziom 0-60 cm) w glebach gminy Kuryłówka. W 2011 roku w 2 punktach stwierdzono zawartości stanowiące zagrożenie dla wód gruntowych a w 2012 roku w 5 punktach. Może być to między innymi zagrożenie skażenia punktowego, spowodowane zastosowaniem przez rolników bardzo wysokich dawek nawozów naturalnych (gnojowica) lub wylewaniem wywarów gorzelnianych. Odpady powstające przy produkcji mogą być niebezpieczne dla środowiska glebowego i wodnego, powodując w wodach gruntowych wzrost zawartości azotanów.

3.1.3. Zasoby naturalne

Teren gminy Kuryłówka położony jest poza zasięgiem intensywnej gospodarki górniczo-przemysłowej. Zasoby nieorganiczne zinwentaryzowane na obszarze gminy to złoża trzech kopalin:

- ❖ „Kulno-rej. Leżajska”, kod złoża PC 16493 - złoża piasku kwarcowego, zlokalizowane na terenie sołectwa Kulno, wykorzystywanego do produkcji cegły wapienno – piaskowej. Wg Bilansu zasobów kopalin w Polsce (stan na 2015 rok): o zasobach geologicznych 1696,07 tys. m³, złożo eksploatowane – 12,87 tys. mln m³. Nad złożem znajduje się obszar gospodarki leśnej.
- ❖ „Kuryłówka”, kod złoża GZ 5183 – złoża gazu ziemnego zlokalizowane we wsi Kuryłówka oraz Ożanna. Wg Bilansu zasobów kopalin w Polsce (stan na 2015 rok): o zasobach wydobywalnych 208,94 tys. mln m³, złożo eksploatowane – 27,83 tys. mln m³.
- ❖ „Ożanna”, kod złoża TO 5704. - złoża pokładowe piasku i torfu, pochodzące z czwartorzędu, zlokalizowane we wsi Ożanna. Powierzchnia złoża [ha]: 8,18. Ze względu na niskie parametry zgromadzonych w nich kopalin nie zamieszczono złóż w bilansie zasobów województwa podkarpackiego.

W ostatnich latach podjęto działania w kierunku ukrócenia eksploatacji kopalin w miejscach „przypadkowych” oraz eliminowania jej z terenów leśnych oraz rolniczych. W wyniku takiej eksploatacji następuje dewastacja powierzchni ziemi, wynikająca z nieuporządkowanego wydobycia przez miejscową ludność. Wyrobiska te najczęściej są niewielkie, lecz stanowią duże zagrożenie środowiska przyrodniczego.

3.1.4. Stosunki wodne

Wody powierzchniowe

Za zarządzanie gospodarką wodną gminy Kuryłówka odpowiedzialny jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie. Gmina zlokalizowana jest w obszarze Dorzecza Wisły, w regionie wodnym Górnej Wisły. Na obszarze występuje siedem Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), co przedstawia tabela 2. Informacje te, są zgodne z danymi wynikającymi z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (DZ. U. z 2016 r. poz. 1911), który wszedł w życie z dniem 13 grudnia 2016 r.

Tabela 2. JCWP w gminie Kuryłówka (źródło: www.kzgw.gov.pl)

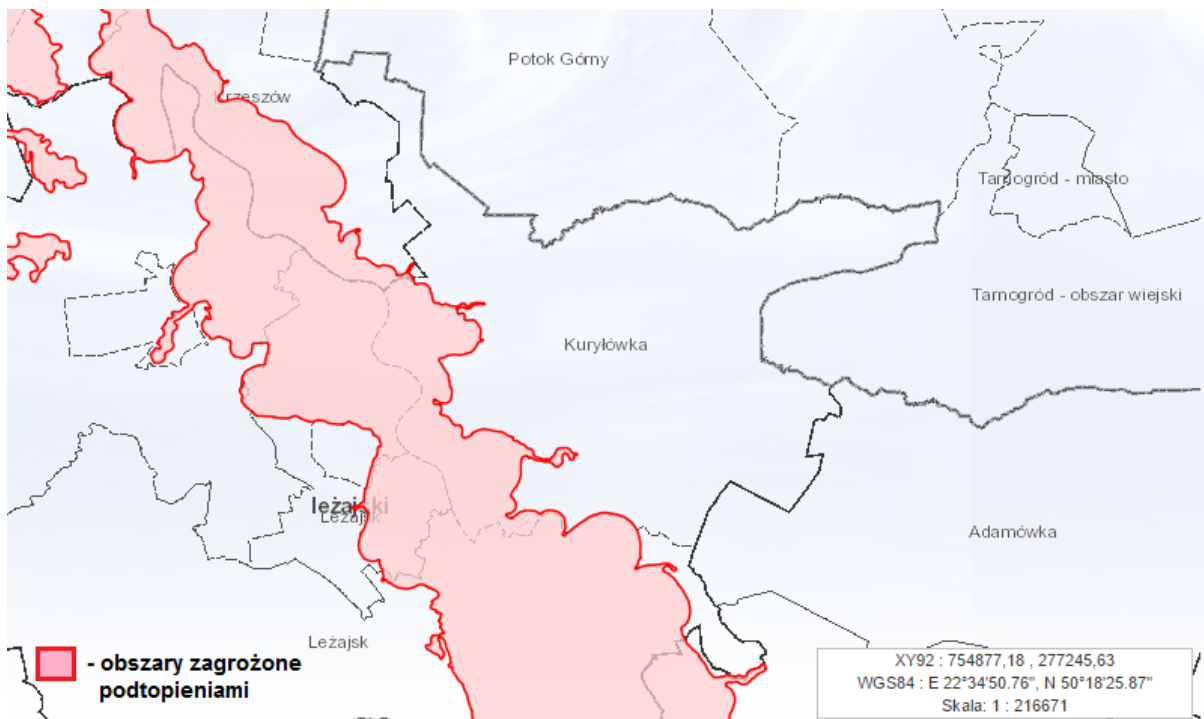
KOD JCWP	Nazwa	Aktualny stan	Stan JCWP	Cel stan ekologiczny	Cel stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW200017227129	Lubinka	Zły	Naturalna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	Zagrożona
RW20001722716	Dopł. spod Cieplic	Zły	Naturalna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	Zagrożona
RW20001722729	Złota I	Zły	Silnie zmieniona JCW	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	Zagrożona
RW200017227349	Złota II	Dobry	Silnie zmieniona JCW	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	Niezagrożona
RW200017228769	Borowina	Zły	Naturalna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	Zagrożona
RW20002122733	San od Wisłoka do Złotej	Dobry	Naturalna	dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekupię istotnego - San od Złotej do Wisłoka	dobry stan chemiczny	Niezagrożona
RW20002122779	San od Złotej do Rudni	Dobry	Naturalna	dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekupię istotnego - San od Rudni do Złotej	dobry stan chemiczny	Niezagrożona

Badania i ocenę jakości wód powierzchniowych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, obowiązek ten wynika z ustawy Prawo wodne (Dz.U. z 2017 poz. 1121). Badania wykonuje się w celu stwierdzenia konieczności ochrony stanu wód oraz podjęcia działań na rzecz poprawy ich stanu w przypadku wystąpienia zanieczyszczeń, w tym ochronę przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami przemysłowymi. W przypadku, gdy jednolita część wód powierzchniowych znajduje się w obszarze chronionym, ocenę stanu wód (stan/potencjał ekologiczny i stan chemiczny) wykonuje się dodatkowo w punkcie monitoringu obszarów chronionych, uwzględniając jednocześnie ocenę spełniania wymagań dodatkowych określonych dla obszaru chronionego. Ocenę przeprowadzono dla JCWP „Złota I” i „San od Wisłoka do Złotej”.

PLRW20001722729 o nazwie „Złota I” – jest to potok Złota (prawobrzeżny dopływ Sanu) wraz z potokami Luchówka, Dopływ spod Kolonii Polskiej I i Dopływ spod Kolonii Polskiej II oraz Dopływ spod Dąbrowicy Dużej. W przypadku JCWP „Złota I” ocenę stanu wód przeprowadzono na podstawie danych uzyskanych w punkcie pomiarowo-kontrolnym „Złota I – Kuryłówka”. Miejsce poboru jest także punktem monitorowania obszaru chronionego pod względem stopnia eutrofizacji, wywołanej zanieczyszczeniami pochodzenia komunalnego. W ocenianej JCWP wśród elementów biologicznych badano fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO). Wskaźnik sklasyfikowano do IV klasy elementów biologicznych (stan słaby) zgodnie

z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych. Parametry hydromorfologiczne sklasyfikowano do II klasy pod względem potencjału ekologicznego oraz do I klasy w przypadku stanu fizykochemicznego. Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne nie były monitorowane. JCWP „Złota I” jest w złym stanie, ze względu na umiarkowany potencjał ekologiczny oraz zły stan wód w obszarze chronionym.

PLRW20002122733 o nazwie „San od Wisłoka do Złotej” – to niewielki obszar gminy zajmowany przez zlewnię rzeki San, przepływającą wzdłuż zachodniej granicy administracyjnej pomiędzy gminą Kuryłówka, Leżajskiem oraz Miastem Leżajsk. Na tym odcinku San posiada charakter rzeki nizinnej. Teren gminy jest zagrożony podtopieniami. Wysokie stany występują w okresie wiosennym i letnim, spowodowane są one roztopami (wiosna) i intensywnymi opadami letnimi.

Rysunek 2. Obszary zagrożone podtopieniami w gminie Kuryłówka (źródło: geoportal.kzgw.gov.pl)

Dla JCWP „San od Wisłoka do Złotej” przeprowadzono badania dotyczące jakości wód. Dane pobrano w reprezentatywnym punkcie pomiarowo - kontrolnym „San - Stare Miasto”, usytuowanym w gminie Leżajsk, miejscowości Stare Miasto. W punkcie pomiaru prowadzi się jednocześnie monitoring obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację komunalną oraz monitoring specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolina dolnego Sanu” (PLH180020). Zgodnie z klasyfikacją wód, JCWP „San od Wisłoka do Złotej” oceniono jako stan dobry, ze względu na dobry potencjał ekologiczny i chemiczny oraz dobry stan wód w obszarach chronionych. Z elementów biologicznych badany był fitoplankton (wskaźnik IFPL oceniony na poziomie klasy II). Parametry hydromorfologiczne sklasyfikowano w II klasie stanu ekologicznego. Elementy fizykochemiczne sklasyfikowano w II klasie (wskaźnik decydujący: BZT5). Wśród specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych monitorowano pierwiastek cynk - wskaźnik sklasyfikowano w II klasie. W poniższej tabeli przedstawiono wyniki oceny stanu wód w JCWP „Złota I” i „San od Wisłoka do Złotej”.

Tabela 3. Ocena jakości wód powierzchniowych na terenie gminy Kuryłówka w 2015 roku

Nazwa ocenianej JCWP	Typ abiotyczny	Klasa elementów BIOL	Klasa elementów HYMO	Klasa elementów FCH	Klasa elementów FCH-SZ	Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena spełnienia wymagań ogólnych dla obszarów chronionych	Ocena spełnienia wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych	Stan JCWP w punkcie monitorowania obszarów chronionych	Stan JCWP
PLRW20001722729 „Złota I”	17	III	II	I	nb	słaby	nb	nie	nie	zły	zły
PLRW20002122733 „San od Wisłoka do Złotej”	21	II	II	II	II	dobry	dobry	tak	tak	dobry	dobry

Wykaz skrótów:

Klasa elementów BIOL – Klasa elementów biologicznych; Klasa elementów HYMO – Klasa elementów hydromorfologicznych; Klasa elementów FCH – Klasa elementów fizykochemicznych; Klasa elementów FCH-SZ – Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne;

nb – nie badano.

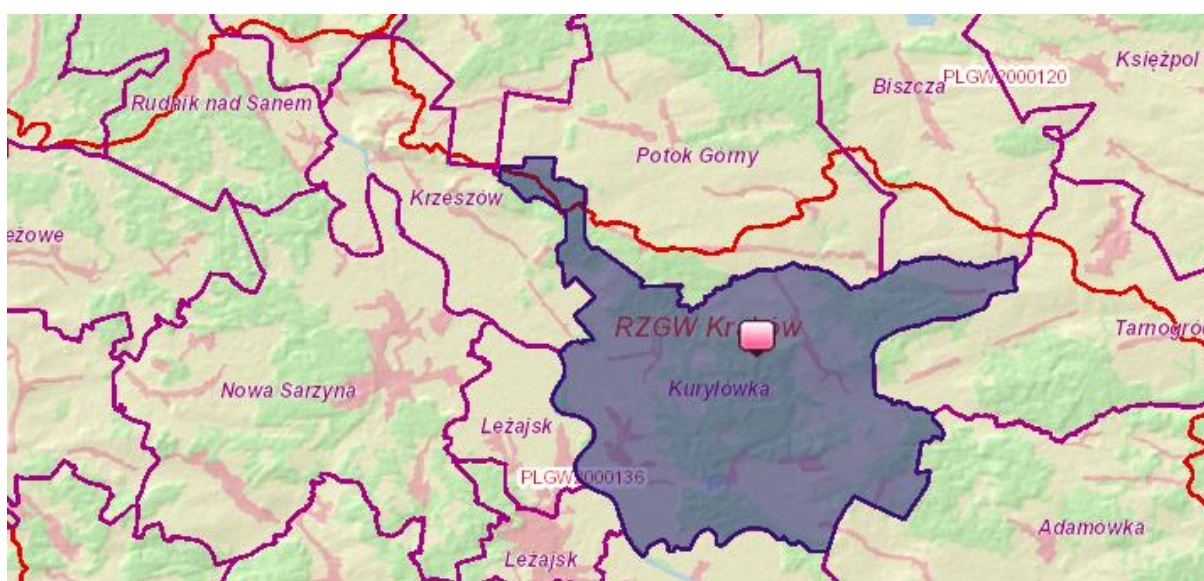
Typ 17 – potok nizinny piaszczysty; typ 21 – wielka rzeka nizinna.

Istotnym zagrożeniem jest występowanie w wodach podkarpackich rzek, wysokich, często ponadnormatywnych stężeń substancji z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. Substancje te przedostają się do wód powierzchniowych w formie mokrej i suchej depozycji oraz w wyniku wymywania z nawierzchni dróg, parkingów, placów składowych, miejsc przeładunku i magazynowania paliw (splywy powierzchniowe). Dodatkowo istotnym źródłem emisji WWA mogą być niekontrolowane zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych oraz odcieki z dzikich składowisk odpadów.

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych w województwie podkarpackim WWA zostało potwierdzone wynikami badań przeprowadzonymi w ostatnich latach przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Dla wód na terenie Kuryłówki nie przeprowadzono badań w tym zakresie.

Wody podziemne

Pomiary stanu wód podziemnych prowadzone są przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Badania i ocenę stanu wód podziemnych wykonuje się dla tzw. jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Gmina znajduje się na terenie JCWPd Nr 136 oraz w niewielkim zakresie – ok. 2,5 km² w północno-zachodniej części gminy w JCWPd Nr 120.

Rysunek 3. Obszar występowania jednolitych części wód podziemnych w gminie Kuryłówka (źródło: geoportal.kzgw.gov.pl)

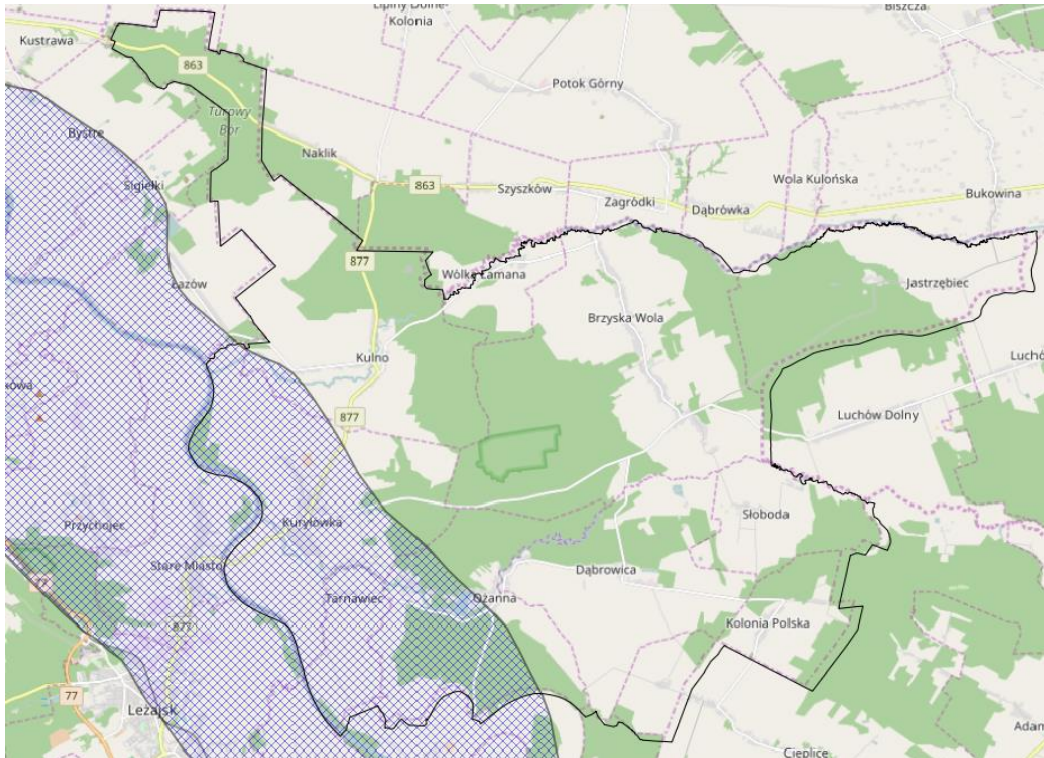
Ogólny stan jednolitych części wód podziemnych Nr 136 oraz Nr 120 oceniono jako dobry, ze względu na dobry stan ilościowy, jak i chemiczny.

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLGW2000136	dobry	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	Niezagrożona
PLGW2000120	dobry	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	Niezagrożona

Tabela 4. Stan wód podziemnych na terenie gminy Kuryłówka (źródło: www.kzgw.gov.pl)

Na terenie gminy Kuryłówka nie ma punktu pomiarowego stanu wód podziemnych. Najbliżej zlokalizowany jest punkt Nr 85 „Leżajsk” (kod: PL2000136-006, charakter: zwierciadło swobodne). W 2012 i 2016 roku w punkcie Nr 85 ze względu na wykonane pomiary wody JCWPd 136 sklasyfikowano, jako III klasę jakości - wody o zadowalającej jakości. Klasyfikacja elementów fizykochemicznych na poziomie klasy III oznacza dobry stan chemiczny wód.

Obszar gminy Kuryłówka leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów. Jest to największy i najbardziej zasobny zbiornik wód czwartorzędowych w rejonie Zapadliska Podkarpackiego. Zbiornik GZWP 425 charakteryzuje się niską i średnią odnawialnością zasobów, przy średniej i małej retencyjności zlewni. Wody gruntowe mają charakter porowy, związane są z piaszczysto – żwirowymi osadami czwartorzędowymi, lokalnie przykrytymi madami lub gruntami organicznymi. Są one zasilane przez infiltrujące wody opadowe i rzeczne.

Rysunek 4. Występowanie GZWP (zaznaczone kolorem niebieskim) na terenie gminy Kuryłówka (źródło: opracowanie własne)

Teren gminy Kuryłówka jest obszarem zasobnym w wodę podziemną, która stanowi główne źródło zaopatrzenia ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze. Dostarczanie wody do celów bytowo – gospodarczych i drobnego przemysłu odbywa się:

- ❖ z istniejącego ujęcia wód wgłębnych w miejscowości Kuryłówka złożonego z dwóch studni wierconych o łącznej wydajności $Q_{\max h} = 27,00 \text{ m}^3/\text{h}$ i stacji uzdatniania wody o przepustowości $= 594,00 \text{ m}^3/\text{d}$, zasilane są miejscowości: Kuryłówka, Kulno, Tarnawiec;
- ❖ z istniejącego ujęcia wody w miejscowości Brzyska Wola składającego się z dwóch studni wierconych o łącznej wydajności $Q_{\max h} = 30,4 \text{ m}^3/\text{h}$ i stacji uzdatniania wody o przepustowości $240,00 \text{ m}^3/\text{d}$, zasilane są miejscowości: Brzyska Wola, Wólka Łamana i Słoboda;

- ❖ z istniejącego ujęcia w miejscowości Dąbrowica składającego się z czterech studni wierconych o łącznej wydajności $Q_{\max h} = 48,0 \text{ m}^3/\text{h}$ i stacji uzdatniania wody o przepustowości $211,5 \text{ m}^3/\text{d}$, zasilane są miejscowości: Dąbrowica, Ożanna i Kolonia Polska;
- ❖ z wodociągu komunalnego w Luchowie (w gminie Tarnogród) zasilana jest miejscowość Jastrzębiec;
- ❖ z wodociągu komunalnego w miejscowości Cieplice (w gminie Adamówka) zasilane będzie osiedle PGR Cieplice.

Gospodarka wodno-ściekowa

System zaopatrzenia gminy w wodę odbywa się także poprzez zaopatrzenie gminy w wodę sieciami wodociągowymi połączonymi w układzie zamkniętym (połączenie ujęć spowoduje wyrównanie ciśnienia w sieci oraz zwiększy niezawodność działania systemu zaopatrzenia w wodę) oraz zaopatrzenie w wodę zabudowy rozproszonej we własnym zakresie - z sieci komunalnej, bądź z własnego ujęcia.

Woda na potrzeby wodociągu komunalnego poddawana jest procesom uzdatniania w zakresie odżelaziania i odmanganiania w SUW. Za eksploatację i konserwację wodociągów gminnych, budowę przyłączy wodociągowych oraz rozbudowę sieci wodociągowych na terenie gminy odpowiedzialny jest Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Kuryłówce.

W gminie długość sieci wodociągowej w 2016 roku wyniosła 75,75 km, a liczba przyłączy do sieci wodociągowej – 1470 [szt.]. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej wyniosła 5439, jest to prawie 100% mieszkańców gminy. W roku 2016 pobór wody z ujęć wyniósł 123,99 tys. m^3 . Na przestrzeni ostatnich sześciu lat obserwuje się rozbudowę sieci wodociągowej i wzrost udziału ludności korzystającej z wodociągów, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Gospodarka wodna na terenie gminy Kuryłówka w latach 2010-2016
(źródło: ZGK w Kuryłówce)

	Długość czynnej sieci wodociągowej [km]	Liczba przyłączy wodociągowych [szt.]	Woda dostarczana gospodarstwom domowym [tys m^3]	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os]
2010	68,5	1185	114,7	4384
2011	68,5	1190	116,3	4403
2012	69	1242	125,97	4595
2013	69	1306	115,64	5039
2014	75,75	1362	115,64	5039
2015	75,75	1433	121,98	5302
2016	75,75	1470	123,99	5439

W ostatnich latach w gminie nastąpiła rozbudowa sieci kanalizacyjnej, w 2016 roku wynosiła 111,5 km, dla porównania w 2010 roku wyniosła jedynie 28,9 km. Liczba przyłączy kanalizacyjnych w tych latach wzrosła z 279 sztuk do 1097 sztuk. Ilość ścieków odprowadzanych z gospodarstw domowych wyniosła 75,4 tys. m³, a ilość osób korzystających z sieci kanalizacyjnej to 4059 (w 2010 roku było to 1032 osoby). Na terenie gminy nie zlokalizowano oczyszczalni ścieków komunalnych. Istniejąca sieć kanalizacyjna przyłączona jest do oczyszczalni ścieków w Leżajsku. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka San. Na terenie gminy Kuryłówka z roku na rok obserwuje się wzrost ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków, a co za tym idzie – wzrost ilości odprowadzonych ścieków ogółem. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane.

Tabela 6. Gospodarka ściekowa na terenie gminy Kuryłówka w latach 2010-2016 (źródło: Dane GUS)

	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	Liczba przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	Ilość ścieków odprowadzonych z gospodarstw domowych [tys m ³]	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os]
2010	28,9	279	29,7	1032
2011	66	673	25,7	2490
2012	66	681	49,54	2519
2013	74,5	681	49,54	2519
2014	111,5	929	52,42	3427
2015	111,5	1075	70,51	3977
2016	111,5	1097	75,4	4059

3.1.5. Warunki klimatyczne

Gmina Kuryłówka zlokalizowana jest w regionie Klimatów Podgórskich Nizin i Kotlin. Klimat głównie związany jest z ukształtowaniem powierzchni i podziałem fizjograficznym. Warunki klimatyczne dla potrzeb rolnictwa są w miarę korzystne, charakteryzują się ciepłym latem oraz stosunkowo surową zimą. Średnia roczna temperatura wynosi 8°C, najniższe temperatury występują tu w styczniu i lutym: -4,5°C, z kolei najwyższe w lipcu średnio 18,5°C. Średni roczny opad atmosferyczny wynosi w granicach 700 mm, przeważają wiatry głównie z kierunku zachodniego. Okres wegetacyjny roślin rozpoczyna się końcem marca, a kończy w pierwszej dekadzie listopada i trwa około 224 dni, natomiast pokrywa śnieżna zalega zazwyczaj około 60 dni.

3.1.6. Zanieczyszczenie powietrza

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach, oraz zmniejszaniu poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Nadmierne zanieczyszczenie powietrza, oprócz bezpośredniego szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludności, powoduje także niekorzystne zmiany w jakości wód, gleby, szaty roślinnej i budowlaach.

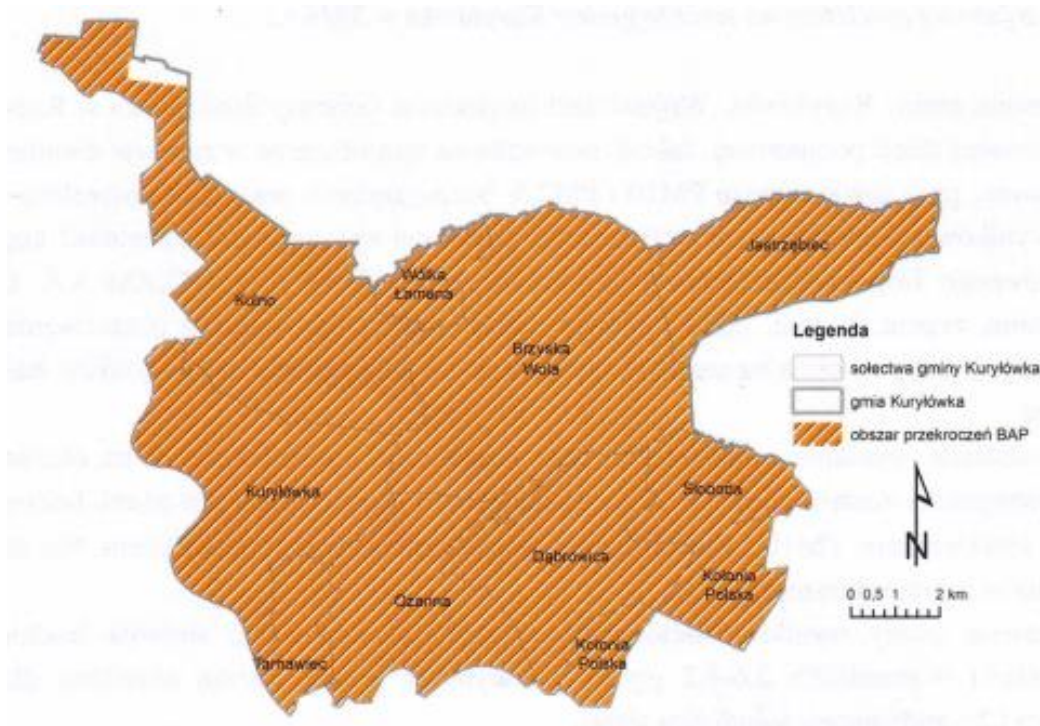
W województwie podkarpackim ocenę jakości powietrza przeprowadza się dla dwóch stref: miasta Rzeszów oraz dla strefy podkarpackiej, do której przynależy gmina Kuryłówka. W Kuryłówce nie ma zlokalizowanej stacji pomiarowej jakości powietrza atmosferycznego, najbliższe to: Jarosław-PWSTE-WIOS, Nisko-Szklarniowa-WIOS, Rzeszów-Nowe Miasto.

Rysunek 5. Podział na strefy w województwie podkarpackim (źródło: www.wios.rzeszow.pl)

Na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, firma ATMOTERM S.A., określiła jakość powietrza dla gminy Kuryłówka na podstawie wyników modelowania w zakresie dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu oraz ozonu. Dla tlenku węgla, benzenu, arsenu, kadmu, niklu i ołowiu ocenę sporządzono poprzez oszacowanie poziomu emisji zanieczyszczenia powietrza na analizowanym obszarze z uwzględnieniem wyników badań WIOŚ w Rzeszowie.

Na podstawie wyników modelowania oraz szacowania stwierdzono, że na obszarze gminy w 2016 r. dotrzymane zostały normy w zakresie dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, ozonu, arsenu, kadmu, niklu oraz ołowiu. W przypadku stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 przekroczyły wartość docelową, jedynie na niewielkiej części sołectwa Kulno (ok. 0,6 km), poziom docelowy benzo(a)pirenu został dotrzymany. W przypadku przekroczeń dopuszczalnych stężeń badanych parametrów zaleca się wdrożenie naprawczych Programów Ochrony Powietrza oraz prowadzenie monitoringu w tych rejonach.

Rysunek 6. Obszar przekroczenia dopuszczalnego stężenia benzo(a)pirenu w gminie Kuryłówka w 2016r. (źródło: WIOŚ w Rzeszowie)

W wyniku modelowania na obszarze gminy w 2016 r. stwierdzono 7 dni z maksymalnym stężeniem 8-godzinnym ozonu ponad $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Maksymalne stężenie 8-godzinne wyniosło $132,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ tj. 110 % normy. Określając dotrzymanie poziomu docelowego ozonu w kryterium ochrony zdrowia brano pod uwagę średnią z trzech lat. W latach 2014-2016 maksymalne stężenie 8-godzinne ozonu (ponad $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$) średnia trzyletnia liczba dni na obszarze gminy wyniosła od 8 do 9 dni, co oznacza dotrzymanie poziomu docelowego (25 dni). Nie został dotrzymany poziom celu długoterminowego ozonu. Termin osiągnięcia celu długoterminowego ozonu określony został na 2020 r.

3.1.7. Hałas i pola elektromagnetyczne

Zanieczyszczenia środowiska hałasem i wibracjami określają klimat akustyczny, rozumiany jako wynik różnych grup hałasu i wibracji. Hałasem w środowisku nazywa się niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe dźwięki powstałe w wyniku działalności człowieka na wolnym powietrzu. W przypadku wibracji drgania przenoszone są przez ciała stałe. Poziom hałas i wibracji przyczynia się do degradacji środowiska naturalnego oraz negatywnie wpływa na człowieka. Nasilenie i charakter oddziaływania na człowieka tego typu zanieczyszczeń decyduje subiektywna wrażliwość. W przypadku reakcji na środowisko przyrodnicze zależy przede wszystkim od poziomu ciśnienia akustycznego hałasu oraz czasu narażenia.

Na terenie gminy największymi źródłami zagrożenia hałasem są środki transportu, ruch drogowy, kolejowy, hałas emitowany w pomieszczeniach mieszkalnych, użyteczności publicznej i na terenach wypoczynkowych.

W gminie głównym źródłem hałasu drogowego może być droga wojewódzka nr 877. Według pomiaru ruchu na drogach wojewódzkich wykonanego przez GDDKiA w 2015 r. na odcinku Gr. Woj. – Leżajsk, przebiegającym przez Kuryłówkę, średnio przejeżdża ok. 5 tys. pojazdów na dobę.

Na poziom hałasu komunikacyjnego mają wpływ czynniki związane z warunkami ruchu, parametrami drogi, rodzajem pojazdów. Należy zaznaczyć, iż zagrożenie środowiska hałasem drogowym znacznie wzrasta, wraz z wzrostem liczby pojazdów.

W przypadku dróg gminnych do działań sprzyjających obniżeniu hałasu komunikacyjnego należą: utrzymanie dobrego stanu dróg, odnawianie nawierzchni drogowych, obiektów mostowych, remonty i modernizacje odcinków dróg.

Wśród zanieczyszczeń występujących w środowisku istotne znaczenia mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości, w postaci radiofal o częstotliwości 0,1– 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz.

Na obszarze gminy Kuryłówka WIOŚ nie przeprowadza badań pod kątem promieniowania elektromagnetycznego. Teren gminy zasilany jest z układu sieci napowierzchniowych 15 kV rozwiniętego z linii magistralnej wyprowadzonej z GPZ 110/15kV w Leżajsku oraz GPZ „Siedlanka”. Do poszczególnych miejscowości doprowadzone są w systemie napowietrzno-kablowym 15 kV energii, poprzez sieć rozdzielczą napowietrzną i podziemną 0,4 kV.

Do sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych mogących mieć ujemny wpływ na środowisko, na terenie gminy, zaliczyć można m.in.:

- ❖ bazową stację telefonii komórkowej w miejscowości Brzyska Wola, zainstalowaną na specjalnym maszcie;
- ❖ urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w zakładach, ośrodkach medycznych oraz będące w dyspozycji policji i straży pożarnej
- ❖ szereg mniejszych urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, mogących oddziaływać w skali mikro (np. niesprawne kuchenki mikrofalowe, piece konwektorowe).
- ❖ nadajniki stacji telewizyjnych i radiowych.

W latach 2013 – 2015 r. WIOŚ w Rzeszowie przeprowadził badania poziomów pól elektromagnetycznych w trzyletnim cyklu pomiarowym w 135 punktach pomiarowych na terenie województwa podkarpackiego. Badania wskazują, że najwyższe, poziomy pole elektromagnetycznych, nie przekraczające poziomu dopuszczalnego, występują w dużych aglomeracjach miejskich, m.in. w mieście Rzeszów, Leżajsk, Jarosław. W mniejszych miastach oraz na obszarach wiejskich, z uwagi na mniejszą koncentrację źródeł promieniowania elektromagnetycznego, odznacza się odpowiednio niższym poziomem pól elektromagnetycznych. Na podstawie wyników przeprowadzonych badań nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w całym województwie. Na podstawie badań monitoringowych na tym obszarze prognozuje się, że w kolejnych latach poziomy PEM nie ulegną znacznej zmianie.

3.1.8. Zabytki

Zasoby materialne lokalnego dziedzictwa kulturowego reprezentowane są przez obiekty i budowle o charakterze zabytkowym. Rejestr zabytków prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. Dla województwa podkarpackiego jest nim Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków, mający swą siedzibę w Przemyślu, dysponujący delegaturami w Krośnie, Rzeszowie i Tarnobrzegu.

Wedle stanu obecnego na terenie gminy Kuryłówka znajdują się następujące obiekty i zespoły obiektów wpisane do rejestru zabytków (datacja obiektów wg decyzji):

Tabela 7. Wykaz zabytków na terenie gminy Kuryłówka

Sołectwo	Zabytki
Brzyska Wola:	<ul style="list-style-type: none"> ❖ kaplica, drewn., poł. XIX w., nr rej. A-1170 z 13.05.1987 r. ❖ leśniczówka, drewn.- mur., k. XIX w. wraz z pozostałościami parku, nr rej. A-1073 z 28.01.1981
Dąbrowica	<ul style="list-style-type: none"> ❖ kaplica, drewn., k. XIX w., nr rej. A-84 z 27.02.2004 r. ❖ zespół cerkwi gr.-kat., obecnie kościół rzym.-kat., nr rej. A-78 z 22.10.2003 r. złożony z: cerkwi pw. św. Mikołaja, ob. kościół fil. pw. św. Michała Archanioła, mur. z 1906 r.; dzwonnicy mur. z 1906 r. i kamienno-ceglanego muru ❖ park podworski z 1 poł. XIX w., nr rej. A-1169 z 13.05.1987 r.
Jastrzębiec	<ul style="list-style-type: none"> ❖ kaplica, drewn., ok. 1885 r., nr rej. A-1141 z 07.11.1983 r.
Kulno	<ul style="list-style-type: none"> ❖ cerkiew, obecnie cerkiew prawosławna, fil. pw. św. Michała Archanioła i kościół fil. rzym.-kat. pw. św. Maksymiliana Kolbe, mur. 1872, nr rej. A-147 z 27.09.2004 r.
Kuryłówka	<ul style="list-style-type: none"> ❖ zespół d. cerkwi greckokatolickiej pw. św. Paraskewy, ob. Kościół fil. Rzym.-kat. pw. św. Mikołaja, nr rej. A-148 z 28.02.2006 r. złożony z cerkwi - mur., 1896 i dzwonnicy mur. z 1912 r. ❖ zespół kościoła par. pw. św. Józefa, nr rej. A-147 z 28.02.2006 r. złożony z kościoła – mur. 1749-1751, 1841, 1903 i dzwonnicy mur. z 1912 r.

Rzymskokatolicki kościół filialny
św. Mikołaja

Dwór w Dąbrowicy

Kaplica z XIX w. w Dąbrowicy

Cerkiew św. Michała Archanioła i kościół
Świętego Maksymiliana Kolbego w Kulnie

3.1.9. Rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody

Priorytetem realizowanych przedsięwzięć na terenie gminy dotyczących ochrony środowiska jest przede wszystkim zachowanie najbogatszych pod względem krajobrazowym i przyrodniczym obszarów oraz terenów i obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej. Ze względu na występujące zróżnicowane ukształtowanie terenu, atrakcyjne walory krajobrazowe i przyrodnicze, powołano szereg stanowisk, obszarów i stref ochrony przyrody. W ramach, których prowadzone są działania polegające na zachowaniu oraz zrównoważonym użytkowaniu unikalnych zasobów, tworów i składników lokalnego środowiska przyrodniczego. Ochroną objęto m.in. walory krajobrazowe oraz wybrane siedlisko przyrodnicze, a także dziko występujące rośliny, zwierzęta i grzyby objęte ochroną gatunkową. Ochroną objęto również występujące na terenie gminy unikalne twory przyrody żywej i nieożywionej.

Kuryłowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Powołany Rozporządzeniem Nr 35 Wojewody Rzeszowskiego z dnia 14 lipca 1992 r. w sprawie zasad zagospodarowania obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa rzeszowskiego. W gminie zlokalizowany jest Kuryłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, który zajmuje prawie całą powierzchnię gminy (115 km²), z wyjątkiem zachodnich krańców doliny Sanu. Uznawany jest jako jeden z wartościowszych terenów województwa podkarpackiego pod względem przyrodniczo-krajobrazowym. Charakterystyczne są tu bory mieszane suche, bory mieszane świeże, fragmenty zubożałych grądów i łągi. Można także spotkać nielicznie występujące torfowiska niskie oraz łąki trzęślicowe i pastwiska a wzdłuż dolin rzecznych łąki świeże z rajgrasem. Gatunki chronione to widłak jałowcowaty, rosiczki, storczyki, podkolan biały, widłak goździsty, barwinek pospolity, wawrzynek wilczełyko. Na terenie gminy występuje liczna populacja zwierząt, wiąże się to z znacznym udziałem obszarów leśnych, a także sąsiedztwa wód i pól. Występuje siedem gatunków zwierząt zamieszczonych w polskiej czerwonej księdze zwierząt: błotniak łąkowy, kraska, niepylak mnemoszyna, wydra, rzęsorek mniejszy, orlik krzykliwy, sowa uszata.

Rezerwat przyrody Brzyska Wola

Rezerwat został powołany na mocy zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 lipca 1997 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. W obrębie Kuryłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu wyznaczono rezerwat przyrody Brzyska Wola, w celu zachowania fragmentu lasu o charakterze dawnej Puszczy Sandomierskiej. Położony jest na terenie Brzyskiej Woli i Kulna w gminie Kuryłówka. Brzyska Wola należy do rezerwatów leśnych, typu fitocenotycznych, podtypu - zbiorowisk leśnych, zajmuje powierzchnię 154,93 ha. Rezerwat obejmuje zbiorowiska, takie jak kontynentalny bór mieszany *Quercus robur-Pinetum* oraz grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*. Flora obejmuje 163 gatunków roślin. Do rzadszych należą: pokrzyk wilcza- jagoda *Atropa belladonna*, lilia złotogłów.

Fragment obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu (obszar siedliskowy)

Na terenie gminy Kuryłówka (zachodnia część gminy) znajduje się fragment obszaru włączonego do programu Natura 2000 – Dolina Dolnego Sanu (kod obszaru: PLH180020). Podstawą prawną do jej utworzenia stanowi Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory tzw. „Siedliskowa”, stanowiąca podstawę do wydzielenia Specjalnego Obszaru Ochrony – SOO. Dolina Dolnego Sanu zajmuje powierzchnię o wielkości 10176,6 ha. Jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty został zatwierdzony w marcu 2011 roku.

Cały obszar siedliskowy leży w Kotlinie Sandomierskiej na wysokości 140-225 m n.p.m., obejmując najbardziej cenne przyrodniczo fragmenty Doliny Dolnego Sanu na odcinku Jarosław - Ujście. Teren gminy Kuryłówka pokrywa jedynie fragment obszaru, w jej zachodniej części. Głównymi elementami jej budowy są dwa poziomy terasowe holoceni i terasa plejstoceni.

W obszarze dominują siedliska rolnicze, zajmując ponad połowę powierzchni, jedna czwarta to łąki i zarośla, niecała jedna piąta - wody Sanu. Pozostałe obszary takie jak lasy iglaste, liściaste a także obszary antropogeniczne zajmują znacznie mniejszą powierzchnię – około 5%.

Na terenie Doliny Dolnego Sanu zidentyfikowano łącznie 14 typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w I Załączniku Dyrektywy Siedliskowej. Najważniejsze z nich to przede wszystkim kompleks zbiorowisk przykorytowych (łągi wierzbowe, ziołorośla i pionierska roślinność na piaszczystych odsypach i namuliskach). Istotne są także różnorodne ekstensywnie użytkowane łąki oraz starorzecza z bogatą florą wodną. Głównym celem dla którego powołano SOO jest ochrona mozaiki siedliskowej charakterystycznej dla większych dolin rzecznych. Wśród flory i fauny wykazano tu 19 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Gatunki istotne regionalnie to m.in. populacje modraszka *nausithousa*, wydry oraz bolenia. Wśród gatunków roślin zinwentaryzowano m.in. storczyka cuchnącego, różę francuską, pięciornika skalnego, powojnika prostego. Obszar stanowi istotny korytarz ekologiczny w tym dla ichtiofauny. Wody rzeki San i jej dopływów są siedliskiem cennych gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Dorzecze Sanu objęto krajowym programem restytucji ryb wędrownych (certy, troci wędrownej, łososia i jesiotra ostronosego). Dopływy Sanu reprezentują walory potencjalnych tarlisk i siedlisk wędrownych ryb prądolubnych o znaczeniu europejskim.

Na skutek występujących na tym terenie wielu różnorodnych siedlisk, wyodrębnione są skrajne zagrożenia dla obszaru Doliny Dolnego Sanu.

Zagrożenia dla SOO Dolina Dolnego Sanu

- intensyfikacja rolnictwa i niewłaściwa melioracja;
- zaniechne użytkowania łąk i pastwisk, intensyfikacja gospodarki rybackiej w starorzeczach;
- niewłaściwa gospodarka leśna i zalesianie łąk i nieużytków
- wzrost urbanizacji i infrastruktury drogowej
- wzrost ilości zanieczyszczeń
- osuszanie terenu, pożary, zabudowa i zwężanie koryta, intensywna eksploatacja kruszywa

Pomniki przyrody

Na terenie gminy zinwentaryzowano siedem pomników przyrody, stanowiących unikalne twory przyrody ożywionej i nieożywionej, uznane na podstawie Zarządzenia nr 27/89 Wojewody Rzeszowskiego z dnia 27.06.1989 roku w sprawie uznania za pomnik przyrody, są to:

- głąz narzutowy w miejscowości Brzyska Wola,
- lipa drobnolistna w miejscowość Brzyska Wola,
- 6 szt. lip drobnolistnych w miejscowość Dąbrowica.

Użytki ekologiczne

W gminie Kuryłówka znajdują się cztery użytki ekologiczne, ustanowione na podstawie Rozporządzenia Nr 58/96 Wojewody Rzeszowskiego z dnia 6 grudnia 1996 r. w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego za użytki ekologiczne. Ochroną objęte są śródleśne mokradła zlokalizowane we wsi Kulno i Brzyska Wola.

3.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Celem projektu POŚ dla gminy Kuryłówka jest przedstawienie kierunków racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w dokumencie rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-edukacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany Program jest wypełnieniem obowiązku władz gminy Kuryłówka w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów, co pozwala władzom na bieżąco monitorować stan środowiska oraz planować na tej podstawie zadania służące ochronie środowiska. Dokument określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i kierunki interwencji, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Projekt POŚ dla gminy Kuryłówka przyczyni się do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania POŚ, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów projektu POŚ dla Gminy Kuryłówka może doprowadzić m.in. do:

- ❖ pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego,
- ❖ pogorszenia stanu klimatu akustycznego,
- ❖ pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych,
- ❖ pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej,
- ❖ pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi,
- ❖ pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawania odpadów,
- ❖ pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną,
- ❖ pogorszenia walorów krajobrazowych,
- ❖ pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym w przypadku zaniechania realizacji założeń projektu POŚ dla gminy Kuryłówka będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. budowy/przebudowy układu komunikacyjnego, termomodernizacji obiektów czy rozbudowy infrastruktury wodno-ściekowej. W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny. Zaniechanie założeń projektu Programu wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, niemniej wiąże się z szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności miejskiej, szczelny system wodno-ściekowy).

4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy).

Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W niniejszej części dokonano analizy zgodności celów projektu POŚ dla gminy Kuryłówka z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym oraz wojewódzkim. Porównanie to pełni rolę oceny spójności celów projektowanego dokumentu z celami innych dokumentów strategicznych.

4.1. Dokumenty międzynarodowe

Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia w których człowiek oddziałuje na środowisko. Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ❖ ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka;
- ❖ zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast);
- ❖ ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom);
- ❖ bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych;
- ❖ bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi;
- ❖ zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi;
- ❖ powstrzymanie niszczenia lasów;
- ❖ ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich;
- ❖ zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania);
- ❖ przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy;
- ❖ edukacja ekologiczna.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE „jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko”.

Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS).

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Innymi dokumentami o międzynarodowej randze i charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, sygnowane przez stronę polską, m.in.: Konwencja Ramsarska o obszarach wodno - błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987r.), Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987r. wraz z poprawkami londyńskim (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.), Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem.

Siódmy Program działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”

Program będzie realizował cele tematyczne i priorytety inwestycyjne określone w stosownych rozporządzeniach UE dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z określonymi zasadami dla Programu wybrano następujące cele tematyczne:

- ❖ CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami,
- ❖ CT 7 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej,
- ❖ CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Europa 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Europa 2020 zawiera priorytety tematyczne, w tym między innymi priorytet „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej.

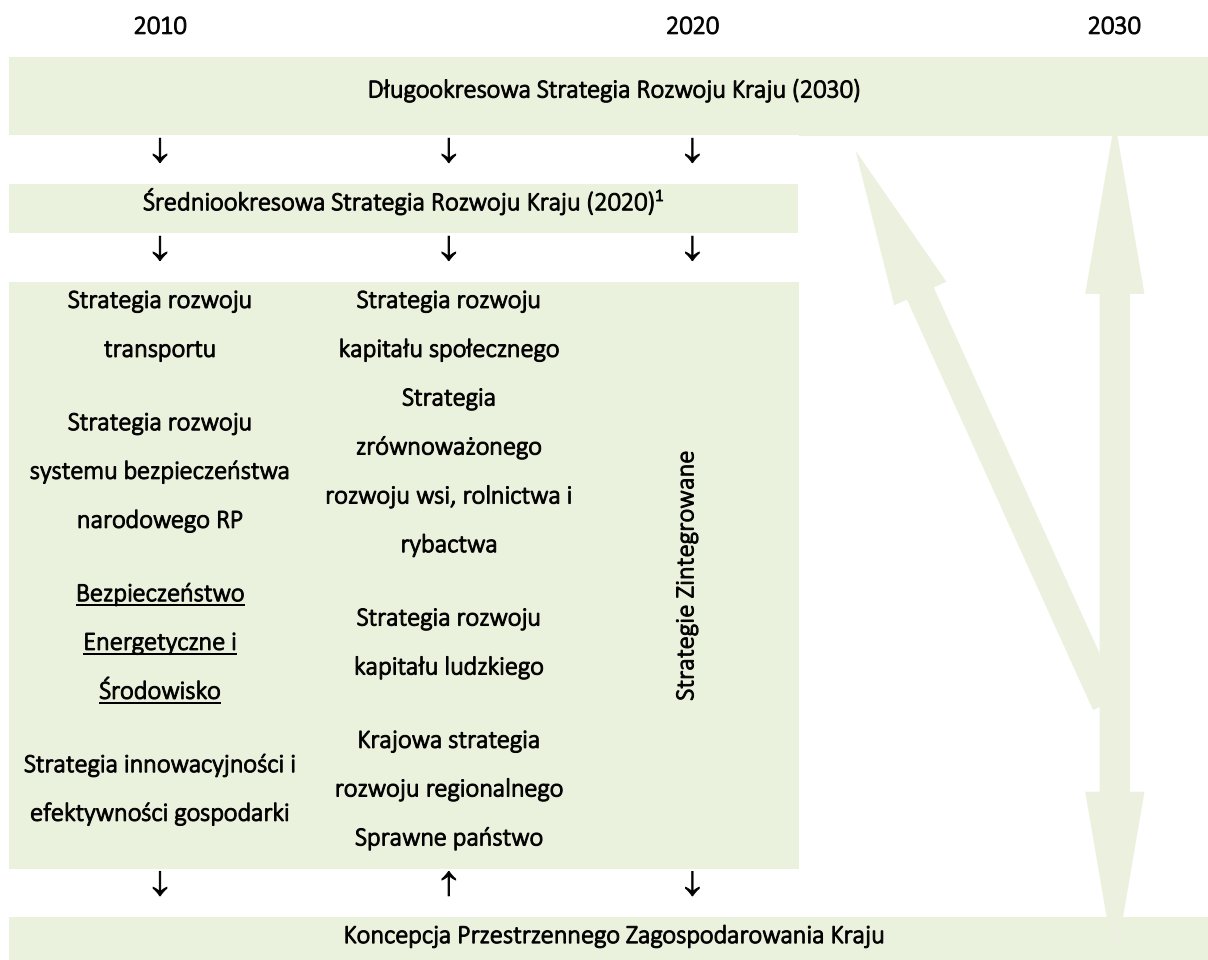
Pakiet klimatyczno-energetyczny Unii Europejskiej

Pakiet klimatyczno-energetyczny Unii Europejskiej zawiera, między innymi, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w 2020 r. w porównaniu do bazowego 1990 r. i 30% zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w 2020 r. w UE w przypadku, gdyby uzyskano światowe porozumienie co do redukcji gazów cieplarnianych.

4.2. Dokumenty krajowe

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.

Strategia BEiŚ jest jedną z 9 zintegrowanych strategii rozwoju. Z jednej strony uszczegóławia zapisy średniookresowej strategii rozwoju kraju (Strategia Rozwoju Kraju 2020) w dziedzinie energetyki i środowiska, z drugiej zaś, stanowi ogólną wytyczną dla Polityki energetycznej Polski i innych programów rozwoju, które staną się elementami systemu realizacji BEiŚ. Ponadto w związku z obecnością Polski w Unii Europejskiej, BEiŚ koresponduje z celami rozwojowymi określonymi na poziomie wspólnotowym, ujętymi przede wszystkim w dokumencie Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (wpisując się także w jej kluczowe inicjatywy przewodnie) oraz celami pakietu klimatyczno-energetycznego. BEiŚ stanowi zatem ramy strategiczne dla dalszych prac programowych i wdrożeniowych, dotyczących w szczególności zagadnień adaptacji do zmian klimatu, ochrony zasobów naturalnych i środowiska przyrodniczego, jak również bezpieczeństwa i efektywności energetycznej. Strategia BEiŚ służy również określeniu celów i kierunków działań nowej perspektywy finansowej 2014-2020.

Rysunek 7: Schemat powiązania ze sobą dokumentów strategicznych obowiązujących na szczeblu krajowym (źródło: Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko)

Głównym celem strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych 2015

Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.

¹ *Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*; dokument utracił swoją moc Uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* (M.P. z dnia 15 marca 2017 r. poz. 260).

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Cele nadrzędne dokumentu to:

- ❖ usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- ❖ minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- ❖ likwidacja szkodliwego oddziaływania na środowisko.

Cele określone w dokumentach osiąmane będą poprzez realizację wzajemnie uzupełniających się zadań, na trzech poziomach: krajowym, wojewódzkim i lokalnym, finansowanych ze środków publicznych i prywatnych.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014

Celem KPGO 2014 oraz WPGO jest wprowadzenie w Polsce efektywnego systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Cele nadrzędne to:

- ❖ przerwanie powiązania pomiędzy rosnącą ilością odpadów a wzrostem gospodarczym oraz kładzenie nacisku na zapobieganie powstawaniu odpadów i na ponowne ich użycie,
- ❖ zwiększenie udziału odzysku, a w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych, oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
- ❖ zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- ❖ wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- ❖ utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami.

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju jest dokumentem planistycznym opracowywanym w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w artykule 4 RDW, tj.:

- ❖ niepogarszanie stanu części wód,
- ❖ osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- ❖ spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych,

- ❖ zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

W związku z przekroczeniami substancji priorytetowych wykrywanych w wodach, dla których źródłem pochodzenia jest ich emisja do atmosfery, jako jednostkę odpowiedzialną za realizację działania obejmującego weryfikację POŚ dla gmin wskazano te gminy, których obszar pokrywa się powierzchniowo z obszarem JCWP, na której zidentyfikowano tego typu przekroczenia.

Substancjami priorytetowymi są m.in. wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (Antracen, Fluoranten, Benzo(a)piren, Benzo(b)fluoranten, Benzo(k)fluoranten, Benzo(g,h,i)perylene, Indeno(1,2,3-cd)piren).

W przypadku stężenia benzo(a)pirenu przekroczono wartość docelową w powietrzu na obszarze prawie całej gminy. WIOŚ w Rzeszowie przeprowadzał badania na obecność niektórych z ww. substancji w wodach na terenie województwa podkarpackiego, jednakże dla JCWP występujących na obszarze gminy Kuryłówka nie wykonywano pomiarów w tym zakresie.

4.3. Dokumenty wojewódzkie i lokalne

Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020

Dokument ten, wyznacza cele i działania, służące przełamywaniu strukturalnych problemów gospodarczych i społecznych oraz podnoszeniu konkurencyjności regionu. Są to wyzwania, którym województwo podkarpackie musi sprostać w dobie postępującego procesu globalizacji, liberalizacji i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Cel główny precyzuje ogólną wizję rozwoju województwa: „Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców”.

Pod względem niniejszego opracowania istotna dziedzina działań strategicznych to przede wszystkim: Środowisko i energetyka oraz cel nr 4: „Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa”. Wśród wyznaczonych priorytetów znajdują się:

- ✓ Zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom oraz usuwanie ich negatywnych skutków
 - Cel: Zabezpieczenie mieszkańców województwa podkarpackiego przed negatywnymi skutkami zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi oraz wynikającymi z działalności człowieka.

✓ Ochrona środowiska

- Cel: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności poprzez zrównoważony rozwój województwa.

✓ Bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii

- Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej województwa podkarpackiego poprzez racjonalne wykorzystanie paliw i energii z uwzględnieniem lokalnych zasobów, w tym odnawialnych źródeł energii.

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego

Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 r., jest dokumentem obowiązującym w momencie opracowywania Programu Ochrony Środowiska dla gminy Kuryłówka, jednakże podczas opracowywania przystąpiono do aktualizacji planu i opublikowano: *Projekt Programu Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023*, z którego z racji iż jest aktualniejszy, zaczerpnięto informacje do sporządzenia niniejszego dokumentu.

Cele, kierunki i zadania, jakie zostały zawarte w dokumencie zorientowane są na:

- ❖ minimalizację skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody,
- ❖ osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zaspokojenie ilościowego i jakościowego zapotrzebowania na wodę,
- ❖ poprawę i utrzymanie wymaganej prawem jakości powietrza (dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego dla ozonu i krajowego celu redukcji narażenia do roku 2020) i przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- ❖ poprawę klimatu akustycznego,
- ❖ zmniejszenie masy odpadów składowanych na składowiskach oraz zwiększenie udziału odzysku surowców wtórnych i energii z odpadów,
- ❖ zachowanie, ochronę i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej, ochronę zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- ❖ zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i ekologicznego mieszkańcom województwa podkarpackiego, w tym zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz ograniczenie ich skutków,
- ❖ ochronę i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywację terenów zdegradowanych,
- ❖ ochronę i zrównoważone wykorzystanie zasobów geologicznych oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją i prowadzeniem prac poszukiwawczych,

- ❖ ochronę ludności i środowiska przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Określone w niniejszym dokumencie zadania adresowane są do podmiotów, których działania zmierzają do ochrony i poprawy stanu środowiska województwa podkarpackiego, w tym m.in. organów ochrony środowiska.

Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej – aktualizacja z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych

Celem dokumentu jest wskazanie przyczyn powstawania przekroczeń substancji w powietrzu w strefie oraz określenie kierunków działań naprawczych, których realizacja ma doprowadzić do poprawy jakości powietrza. Głównym założeniem Programu jest ochrona zdrowia mieszkańców województwa. Działania naprawcze niezbędne do przywrócenia standardów jakości powietrza to:

- ❖ likwidacja pieców opalanych paliwem stałym do celów grzewczych w gospodarstwach domowych i zastępowaniem tego rodzaju ogrzewania podłączeniem do sieci ciepłowniczych,
- ❖ wymiana niskosprawnych urządzeń na nowoczesne przy zastosowaniu paliwa gazowego,
- ❖ użytkowanie nowoczesnych, automatycznych urządzeń opalanych paliwami stałymi spełniających wysokie normy emisji spalin.

Dodatkowo zaproponowano zadania związane z:

- ❖ poprawą efektywności energetycznej (termomodernizacja budynków),
- ❖ ograniczeniem emisji z dróg (czyszczenie dróg na mokro pozwala uniknąć ponownej emisji pyłu znajdującego się na jezdni),
- ❖ ograniczeniem emisji niezorganizowanej (stosowanie szeregu rozwiązań technicznych jak np. osłanianie taśmociągów),
- ❖ działaniami o charakterze organizacyjnym, przyczyniających się pośrednio do poprawy jakości powietrza w strefie (prowadzenie kampanii edukacyjnych uświadamiających kwestie związane z ochroną powietrza oraz usprawnienie systemu informowania mieszkańców o jakości powietrza).

Strategia Rozwoju Powiatu Leżajskiego na lata 2015–2020

W oparciu o dokonaną analizę problemów oraz przedstawioną wizję rozwoju powiatu leżajskiego wyodrębniono na potrzeby strategii trzy kluczowe obszary:

- ❖ Sfera społeczno-ekonomiczna;
- ❖ Sfera infrastruktury i usług publicznych;
- ❖ Sfera kulturowo-przyrodnicza.

W ramach obszaru strategicznego „strefa kulturowo-przyrodnicza” określono cel strategiczny: Dbałość o jakość środowiska, oraz cele pośrednie:

- ❖ Wsparcie działań z zakresu rozwoju OZE;
- ❖ Ograniczenie emisji dwutlenku węgla;
- ❖ Promowanie postaw pro-ekologicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Kuryłówka na lata 2015- 2022

Obszary strategiczne, wyszczególnione w ramach strategii, wynikają z przyjętej wizji rozwoju Gminy Kuryłówka do 2022 roku i zdefiniowanych wyzwań rozwojowych. Wyodrębniono zatem cztery obszary, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

gospodarka, jakość życia, infrastruktura , dziedzictwo, turystyka i rekreacja. Ostatni obszar jest istotny w przypadku opracowywania tego dokumentu, w którym ustalono cel strategiczny: Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego oraz ochrona dziedzictwa kulturowego.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Kuryłówka na lata 2015 – 2022

Celem PGN, na płaszczyźnie regionalnej, jest poprawa jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu oraz na których realizowane są programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych. Na płaszczyźnie lokalnej, celem PGN jest uporządkowanie i organizacja działań podejmowanych przez gminę sprzyjających obniżeniu emisji zanieczyszczeń, dokonanie oceny stanu sytuacji w gminie w zakresie emisji gazów cieplarnianych wraz ze wskazaniem tendencji rozwojowych oraz dobór działań, które mogą zostać podjęte w przyszłości.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Kuryłówka wyznacza główny cel strategiczny: Ograniczenie w 2020 roku zużycia energii końcowej (o 9% / 4.908 GJ) oraz zmniejszenie emisji CO₂ (o 61% / 5.242,38 mg CO₂) w stosunku do roku bazowego 2005 w sektorze komunalno-bytowym na terenie gminy Kuryłówka.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kuryłówka na lata 2014-2032

Program ma głównie na celu bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy Kuryłówka. Dla osiągnięcia celu określono w Programie zakres zadań koniecznych do zrealizowania:

- ❖ zwiększenie zakresu wiedzy mieszkańców na temat azbestu, jego bezpiecznego użytkowania i usuwania,
- ❖ stworzenie właściwych warunków do wdrożenia obowiązujących przepisów prawnych oraz dobrych praktyk związanych z wyrobami azbestowymi,
- ❖ zachęcenie mieszkańców do udziału w Programie poprzez wykorzystanie potencjalnej możliwości uzyskania wsparcia finansowego ze środków pomocowych UE dzięki zapisom w RPO na lata 2014-2020,
- ❖ stworzenie sprzyjających warunków usuwania wyrobów azbestowych w całym okresie działania Programu,
- ❖ kompleksowe zorganizowanie usuwania azbestu i koordynacja robót budowlanych koniecznych do zakończenia procesu wymiany pokryć na bezazbestowe.

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Kuryłówka na lata 2017 – 2022

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Kuryłówka na lata 2017-2022 został opracowany w oparciu o *Wytyczne Ministra Rozwoju i Infrastruktury w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wykazano narastanie problemów społecznych na terenie gminy oraz powiązano je z degradacją przestrzeni.

Planowane do realizacji przedsięwzięcia przyczynią się nie tylko do poprawy estetyki krajobrazu i architektury, ale także do powstania nowych inwestycji, w tym także nowych możliwości spędzania wolnego czasu.

5. Określenie, analiza i ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko

5.1. Macierz skutków środowiskowych

Ocenę i identyfikację oddziaływań na środowisko poszczególnych działań ujętych w POŚ dokonano w tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne.

Oddziaływania na środowisko podzielono na trzy grupy i oznaczono następującymi kolorami lub symbolami:

Sposób oddziaływania	Rodzaj oddziaływania	Czas oddziaływania
 pozytywne	B bezpośrednie	1 stałe
 negatywne	P pośrednie	2 długoterminowe
 neutralne	W wtórne	3 średnioterminowe
 negatywne (etap budowy) / pozytywne (etap eksploatacji)	S skumulowane	4 krótkoterminowe
		5 chwilowe

Poza prognozowanym oddziaływaniem planowanych inwestycji na środowisko należy również określić ich wpływ na życie i zdrowie ludzi. W większości przypadków malejąca presja na różne komponenty środowiska powoduje, że pośrednio występuje pozytywne oddziaływanie na ludzi. Człowiek w znacznym stopniu uzależniony jest od poszczególnych komponentów środowiska. Zanieczyszczenia powietrza oraz hałas są bardzo istotne dla zdrowia ludzi, dlatego też należy zwracać szczególną uwagę na te elementy. Realizacja ustaleń POŚ przyczyni się głównie do polepszenia warunków życia ludzi. Kilka z zadań może mieć krótkotrwały negatywny wpływ (zwykle na etapie budowy/prac modernizacyjnych) na wodę, krajobraz, klimat akustyczny oraz bioróżnorodność, lecz w stosunku do ogółu, jest to niewielki odsetek i prawdopodobnie zostanie zrekompensowany poprzez realizację pozostałych zadań.

Ocena została dokonana na podstawie stymulacji i przewidywanych skutków realizacji konkretnych działań na poszczególne elementy:

Obszary Natura 2000, Różnorodność biologiczna, Ludzie, Zwierzęta, Rośliny, Woda, Powietrze, Powierzchnia ziemi, Krajobraz, Klimat, Zasoby naturalne, Zabytki, Dobra materialne.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KURYŁÓWKA NA LATA 2017 – 2020 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2024

Tabela 8. Przewidywane oddziaływania na środowisko i ich ocena (źródło: opracowanie własne)

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska											
	Woda	Gleba	Krajobraz	Klimat	Powietrze	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Ludność	Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Obszary chronione w tym obszary NATURA 2000
Obszar interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza												
Cel: Poprawa i utrzymanie wymaganej prawem jakości powietrza, w tym dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego dla ozonu i krajowego celu redukcji narażenia do roku 2020 przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez sukcesywną redukcję emisji gazów cieplarnianych												
Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej i ograniczanie emisji niskiej z sektora komunalno-bytowego												
Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kuryłówka na lata 2015-2022				P3	B2		P2		P3	P2	P2	
Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu)			P3	P2	B2		P2		P2	P3	P1	
Kierunek interwencji: Wpieranie inwestycji ograniczających emisję komunikacyjną, w tym dotyczących niskoemisyjnego taboru oraz infrastruktury transportu publicznego												
Wymiana oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego w budynkach publicznych i prywatnych na energooszczędne, a także wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne				P2	B1		P2		P2	P1	P2	
Poprawa standardów technicznych infrastruktury drogowej	B5/P1	B5/P1		P1	B5/B2	B5/B2	P2		P2	B4/B1	P1	
Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna w zakresie zagrożeń zanieczyszczeniami powietrza i konieczności ochrony powietrza												
Edukacja mieszkańców nt. zanieczyszczeń z niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych				P2	B3		P2		P2	P3	P2	
Obszar: zagrożenia hałasem												
Cel: Poprawa klimatu akustycznego w Gminie Kuryłówka												
Kierunek interwencji: Poprawa klimatu akustycznego w sąsiedztwie dróg objętych programami ochrony środowiska przed hałasem												
Modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych						B1				B1	P1	P1
Realizacja monitoringu zgodnie z programem państwowego monitoringu środowiska województwa podkarpackiego na lata 2016-2020						B1				B1	P1	P1

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KURYŁÓWKA NA LATA 2017 – 2020 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2024

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska											
	Woda	Gleba	Krajobraz	Klimat	Powietrze	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Ludność	Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Obszary chronione w tym obszary NATURA 2000
Obszar: Gospodarowanie wodami												
Cel: Minimalizacja skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody dla województwa podkarpackiego												
Kierunek interwencji: Zapobieganie i przeciwdziałanie powodziom oraz ograniczenie ich zasięgu i skutków												
Przestrzeganie zasad zagospodarowania dla obszaru szczególnego zagrożenia powodziowego	B1		B1				B1			P2	P1	P1
Obszar: Gospodarka wodno-ściekowa												
Cel: Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zaspokojenie ilościowego i jakościowego zapotrzebowania na wodę przeznaczoną do celów bytowo- gospodarczych oraz rekreacyjno-turystycznych												
Kierunek interwencji: Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę												
Rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej	B5/P1									P2	B1	
Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wody i ograniczanie ich emisji ze źródeł osadniczych i przemysłowych												
Rozbudowa i modernizacja systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarze gminy	B4/B1	B4/P1								P1	P1	
Wzmoczenie działań kontrolnych i egzekucyjnych w celu eliminacji nielegalnego zrzutu ścieków komunalnych	B1	P1									B1	
Kierunek interwencji: Monitoring wód i ochrona zasobów wodnych												
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin ustaleń planów gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły i Dniestru	B2									P2	B2	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KURYŁÓWKA NA LATA 2017 – 2020 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2024

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska											
	Woda	Gleba	Krajobraz	Klimat	Powietrze	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Ludność	Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Obszary chronione w tym obszary NATURA 2000
Obszar: Gleby												
Cel: Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych												
Kierunek interwencji: Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb												
Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	P3	B2	P2							B3	P2	P2
Propagowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej wśród rolników	P3	B2	P2							B3	P2	P2
Prowadzenie monitoringu jakości gleb	P2	B1	P1							P1	P2	P2
Edukacja mieszkańców o zagrożeniu i degradacji środowiska przez wypalania traw	P2	B1	P1							P1	P2	P2
Obszar: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów												
Cel: Zmniejszenie masy odpadów składowanych na składowiskach oraz zwiększenie udziału odzysku surowców wtórnych i energii z odpadów												
Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami												
Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących właściwą segregację odpadów	P3	P3	P3	P2	B2					P3	B2	P2
Likwidacja "dzikich wysypisk"	P3	B3	B2	P3	P2					B2	P2	P2
Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku	P3	B3	B2	P3	P2					B2	P2	P2
Kierunek interwencji: Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest												
Realizacja Programu Usuwania Azbestu dla Gminy Kuryłówka	P1	P2	P2	P1	B1					B1	P2	P2
Obszar: Zasoby przyrodnicze												
Cel: Zachowanie, ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej, ochrona zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej												
Kierunek interwencji: Rozwój zielonej infrastruktury jako nośnika usług ekosystemowych												
Utrzymanie terenów zielonych na terenie Gminy		P2	B1		P2		B2			B2	B1	B1

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KURYŁÓWKA NA LATA 2017 – 2020 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2024

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska											
	Woda	Gleba	Krajobraz	Klimat	Powietrze	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Ludność	Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Obszary chronione w tym obszary NATURA 2000
Kierunek interwencji: Zachowanie i przywracanie właściwego stanu siedlisk i gatunków, w szczególności gatunków zagrożonych												
Zachowanie i ochrona pomników przyrody			B1						B1		B1	B1
Ochrona i zachowanie bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo znajdujących się na terenie Gminy			B1						B1		B1	B1
Kierunek interwencji: Budowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa i wzmocnienie publicznych funkcji lasów												
Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Kuryłówce w zakresie promocji regionu poprzez różnorodność przyrodniczą oraz tradycję i historię Gminy Kuryłówka			B1	B1	P1	P1				P2	B1	B2
Obszar: poważne awarie przemysłowe												
Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i ekologicznego mieszkańcom województwa podkarpackiego, w tym zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz ograniczenie ich skutków												
Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie poważnym awariom i zagrożeniom związanym z transportem substancji niebezpiecznych oraz minimalizacja negatywnych skutków tych zdarzeń												
Wyposażenie Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof lub poważnych awarii oraz zakup pojazdów specjalnych ochrony przeciwpożarowej dla tych jednostek	P2	P2	P2	P3	B2				P2	B1	P2	P1
Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR, ZZR)	P2	P2	P2	P3	B2				P2	B1	P2	P1
Obszar: pole elektromagnetyczne												
Cel: Ochrona ludności i środowiska przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym												
Kierunek interwencji: Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych nieprzekraczających wartości dopuszczalnych												
Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego										B2	B2	B2
Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi										B1	B2	B2

5.2. Ocena potencjalnych skutków dla środowiska w wyniku wdrażania zapisów dokumentu

Realizacja zadań POŚ nie będzie oddziaływać negatywnie zarówno na obszarowe (w tym Natura 2000) jak również indywidualne formy ochrony przyrody (pomniki przyrody). Prognozuje się, iż zadania w projektowanym dokumencie nie wpłyną na pogorszenie się stanu chronionych siedlisk przyrodniczych poprzez fizyczną degradację, zmniejszenie powierzchni czy zmianę cech charakterystycznych siedliska. Działania ujęte w projektowanym opracowaniu nie spowodują pogorszenia stanu gatunków znajdujących się na tym obszarze oraz pogorszenia szans osiągnięcia oraz przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk w przyszłości.

5.2.1. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na obszarze gminy występują obszary cenne przyrodniczo, dlatego należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów projektowanego dokumentu. Działania przewidziane w ramach POŚ realizowane będą na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie w związku z czym żadne z zaplanowanych zadań nie będzie oddziaływać na obszary cenne przyrodniczo, w tym na obszary o znaczeniu dla Wspólnoty.

Realizacja POŚ nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione, cenne przyrodniczo. Przy planowaniu poszczególnych inwestycji należy uwzględniać zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody.

5.2.2. Powietrze atmosferyczne

Wyznaczone działania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Planowane działania zmierzające do poprawy efektywności energetycznej, a przy tym zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne będą miały zadania typowo inwestycyjne, tj. termomodernizacja obiektów, promowanie wymiany przestarzałych kotłów na niskoemisyjne, montaż instalacji OZE. Wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Nastąpi zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną, a przy tym zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z realizacją planowanych inwestycji.

Instalacja OZE

Na terenie gminy możliwa jest budowa instalacji fotowoltaicznych. Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble, kopciuszki). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a jeżyków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych.

Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań na powietrze:

- ❖ pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia,
- ❖ zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu,
- ❖ prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów,
- ❖ prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej,
- ❖ stosowanie przepisów BHP,
- ❖ zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin,
- ❖ na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

5.2.3. Klimat

Wdrożenie założeń Programu, pozwoli w skali regionalnej na realizację kierunków zawartych w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”, opracowanym ze względu na narastające skutki zmian klimatu (np. liczne anomalie pogodowe). Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu).

Produkcja biomasy będzie podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Istotne będzie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energii słonecznej, wiatrowej, biomasy i energii wodnej.

Większość działań przewidzianych do realizacji w ramach POŚ będzie charakteryzowała się oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Pozytywny wpływ na klimat będą miały działania z obszaru Ochrony klimatu i jakości powietrza. Czynnikiem kształtującym klimat na danym obszarze jest stopień zanieczyszczenia powietrza. Wraz z poprawą stanu powietrza poprawie ulega klimat, jeśli inne czynniki nie wpływają zbyt negatywnie i dominująco.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań związanych ze zmianą klimatu:

- ❖ ochrona bioróżnorodności,
- ❖ zrównoważona gospodarka leśna,
- ❖ właściwa gospodarka przestrzenna uwzględniająca skutki zmian klimatu,
- ❖ dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą.

5.2.4. Krajobraz

Teren gminy Kuryłówka jest obszarem typowo rolniczym, jednakże wyróżnia się dużym zróżnicowaniem fizyczno-geograficznym. Czynniki te wpływają na swoistość poszczególnych środowisk. Ze względu na występujące cenne siedliska oraz walory krajobrazowe, uznawany jest jako jeden z wartościowszych terenów województwa podkarpackiego pod względem przyrodniczo-krajobrazowym.

Działania ujęte w POŚ będą miały w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na krajobraz. Realizowane zadania nie wpłyną w większym stopniu na zmianę krajobrazu.

Negatywne oddziaływania na krajobraz mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych i mogą się wiązać z jego przekształceniem.

W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację elementu krajobrazu. Wszystkie realizowane przedsięwzięcia będą przeprowadzane uwzględnieniem odpowiednich zakazów oraz nakazów. Na terenach prawnie chronionych realizacja prac będzie odbywała się z zastosowaniem takich rozwiązań projektowych, aby krajobraz nie został przekształcony. Prowadzone inwestycje wyznaczone w ramach POŚ nie wpłyną znacząco na krajobraz.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań – dla przedsięwzięć związanych z krajobrazem:

- ❖ odpowiednie planowanie i zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego w celu uniknięcia niszczenia walorów estetycznych krajobrazu oraz historycznego układu przestrzennego,
- ❖ maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- ❖ stosowanie w miarę możliwości naturalnych materiałów (tj.: drewna, kamienia itp.) oraz kolorów.

5.2.5. Zabytki

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2016 poz. 1887) zobowiązuje wszystkich obywateli do ochrony dóbr kultury, natomiast samorząd terytorialny zobowiązuje do zapewnienia w tym celu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych.

Działania ujęte w POŚ będą miały w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na krajobraz kulturowy i zabytki. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomości, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Negatywne oddziaływania na zabytki mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływanie może wiązać się ze zniszczeniem obiektu zabytkowego lub naruszeniem jego pierwotnego stanu.

W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach POŚ przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań – dla przedsięwzięć związanych z zabytkami:

- ❖ odpowiednie planowanie i zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego w celu uniknięcia niszczenia historycznego układu przestrzennego,
- ❖ prowadzenie działań mających na celu ochronę obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w należytym stanie zgodnie z wymogami i uzgodnieniami z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

5.2.6. Zasoby naturalne

POŚ ma za zadanie zaplanowanie gospodarki energią w taki sposób, aby ograniczyć wykorzystanie zasobów naturalnych. Działania termomodernizacyjne przyniosą korzyści zarówno środowiskowe jak i ekonomiczne. Pozytywny wpływ na właściwą gospodarkę surowcami ma wymiana przestarzałych kotłów grzewczych, które charakteryzują się niższą sprawnością, w związku z czym zużycie paliw jest znacznie wyższe. Wszystkie te działania poparte szeregiem kampanii promocyjno-edukacyjnych dla mieszkańców wpłyną pozytywnie na gospodarowanie zasobami naturalnymi na terenie gminy.

5.2.7. Powierzchnia ziemi

Niektóre z działań zaplanowanych w ramach POŚ może w sposób krótkotrwały oddziaływać na powierzchnię ziemi. Szczególnie możliwe jest to w przypadku modernizacji i przebudowy infrastruktury drogowej. Również innego rodzaju inwestycje, generujące powstawanie odpadów mogą oddziaływać na powierzchnię ziemi. Do głównych czynników negatywnego oddziaływania należą:

- ❖ odpady składowane w miejscach do tego nieprzeznaczonych,
- ❖ duże nawodnienie lub przesuszenie gruntu (zjawisko erozji),
- ❖ roboty budowlane.

Część z tych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu edukacji ekologicznej i prowadzenie działań naprawczo-prewencyjnych. Istotą jest więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócą stan zgodny ze standardami w tym zakresie.

5.2.8 Klimat akustyczny

Podczas realizacji wyznaczonych działań, w czasie prowadzenia prac ziemnych, budowlanych i montażowych, do środowiska będzie przenikał hałas nieustalony od maszyn i urządzeń budowlanych. Zmienność hałasu wynika z charakteru prowadzonych prac, czyli wykorzystywania zmiennych rodzajów i ilości źródeł hałasu. Wstępne etapy prac, głównie prac ziemnych, wiązać się będą z pracą ciężkiego sprzętu, podczas gdy etapy późniejsze - z pracą lżejszych, z reguły cichszych, urządzeń. Hałas podczas realizacji przedsięwzięcia ma charakter bezpośredniego oddziaływania. Będzie on miał charakter krótkookresowy, ustający po zaprzestaniu prac. Oddziaływanie to należy traktować jako negatywne w niewielkim stopniu, występujące tylko na etapie realizacji. Na tereny chronione przed hałasem prowadzone prace nie będą znacząco negatywnie oddziaływać. Działania związane z poprawą stanu nawierzchni dróg, po zrealizowaniu, znacząco zmniejszą poziom hałasu.

5.2.9 Wody powierzchniowe i podziemne

Planowane działania wpłyną pozytywnie na środowisko. Inwestycje związane będą przede wszystkim z rozbudową i modernizacją sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej. Zapobiegnie to ryzyku skażenia wód i gruntów zanieczyszczeniami. Działania będą przeprowadzane uwzględnieniem przepisów dotyczących występujących form ochrony przyrody na terenie gminy, stref ochronnych ujęć wodnych, a także Prawa Wodnego. Działania POŚ nie wprowadzają ustaleń mogących przyczynić się do zmiany stosunków wodnych, co mogłoby doprowadzić do przeobrażenia środowisk wodnych. Realizacja ich nie przyczyni się również do zwiększenia ryzyka niespełnienia celów środowiskowych dla Jednolitych Części Wód.

6. Cele ochrony przyrody wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody oraz zakazy wynikające z ustanowionych form ochrony przyrody

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody celem ochrony przyrody jest:

- ❖ utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- ❖ zachowanie różnorodności biologicznej,
- ❖ zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- ❖ zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ❖ ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- ❖ utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- ❖ kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Na terenie gminy Kuryłówka występuje szereg form ochrony przyrody. Formy te zostały opisane w punkcie 3 niniejszego dokumentu wraz z uchwałami, rozporządzeniami i decyzjami w sprawie ich utworzenia, ustanowienia lub wyznaczenia. Analiza spójności celów poszczególnych form ochrony przyrody występujących w gminie z celami wyznaczonymi w POŚ zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 9. Wpływ POŚ na formy ochrony przyrody w gminie Kuryłówka (źródło: opracowanie własne)

Obszar	Cel ochrony	Czy cel jest spójny z POŚ	Czy POŚ wpłynie na osiągnięcie celu ?
Kuryłowski Obszar Chronionego Krajobrazu	Ochrona ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych	✓	✗
Rezerwat przyrody Brzyska Wola	zachowania fragmentu lasu o charakterze dawnej Puszczy Sandomierskiej	✓	✗
obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu	ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory	✓	✗
Użytki ekologiczne	ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej	✓	✗
Pomniki przyrody	Ochrona cennych elementów przyrody ożywionej i nieożywionej	✓	✗

Zapisy POŚ stanowią ogólny opis celów i zadań, bez wskazania konkretnej inwestycji oraz jej lokalizacji. Z założenia wszelkie działania modernizacyjne i budowlane będą realizowane na obszarach zabudowanych i przekształconych w wyniku działalności człowieka. Na obecnym etapie nie przewiduje się negatywnego wpływu zapisów dokumentu na środowisko. Niemniej w czasie planowania konkretnych inwestycji w sąsiedztwie obszarów prawnie chronionych należy mieć na uwadze przedstawione poniżej zakazy:

Obszary Chronionego Krajobrazu

Kuryłowski Obszar Chronionego Krajobrazu – Wszystkie wyznaczone cele mogą mieć potencjalny pozytywny wpływ na obszar gminy, są ze sobą spójne oraz dążą do poprawy stanu środowiska, w tym przede wszystkim jakości powietrza.

Uchwała nr XXXIX/787/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Kuryłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

§ 3. 1. Na terenie Obszaru zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2017 poz. 1405);
- 2) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; z wyłączeniem przedsięwzięć, o których mowa w art.24 ust 3 ustawy o ochronie przyrody;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzeki Złota, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, przy czym dla sztucznych zbiorników wodnych za linię brzegową uważa się linię wody przy maksymalnej rzędnej piętrzenia wody w zbiorniku;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnoblotnych.

❖ Rezerwaty przyrody

Rezerwat przyrody Brzyska Wola - Wszystkie wyznaczone cele mogą mieć potencjalny pozytywny wpływ na obszar gminy, są ze sobą spójne oraz dążą do poprawy stanu środowiska, w tym przede wszystkim jakości powietrza oraz zasobów przyrody.

Na terenie rezerwatów przyrody obowiązują zakazy wskazane w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2016 poz. 2134, z późn. zm.). Lista zakazów obejmuje 27 punktów i dotyczą one wszystkich rezerwatów, niezależnie, kiedy powstały i jaki jest ich cel ochrony.

Art. 15. 1. W rezerwatach przyrody zabrania się:

- 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- 2) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- 3) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- 4) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
- 5) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- 6) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- 7) pozyskiwania skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- 8) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- 9) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 10) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;

- 11) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- 12) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 13) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- 14) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 15) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.);
- 16) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 17) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi wskazanymi przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 18) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- 19) zakłócania ciszy;
- 20) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 21) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- 22) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 23) prowadzenia badań naukowych - bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 24) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- 25) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- 26) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych - bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

❖ **Obszary Natura 2000**

Dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu nie ustanowiono Planu Zadań Ochronnych.

Zgodnie z zapisanymi w art. 33 ustawy o ochronie przyrody generalnymi zasadami postępowania na obszarach Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności mogących:

- ❖ pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- ❖ wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- ❖ pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Najważniejszą zasadą odnoszącą się do obszarów Natura 2000 jest zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na stan przyrody na tych obszarach.

❖ **Pomniki przyrody**

Wszystkie wyznaczone cele mogą mieć potencjalny pozytywny wpływ na obszar gminy, są ze sobą spójne oraz dążą do poprawy stanu środowiska oraz zachowania cennych obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej.

W stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;

- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Reasumując zapisy POŚ nie wpływają negatywnie na cele ochrony przyrody wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Prognozuje się pozytywny wpływ dokumentu na stan środowisko na terenie gminy Kuryłówka.

7. Analiza przewidywanych znaczących oddziaływań projektu POŚ na osiągnięcie celów środowiskowych jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych

Według Ramowej Dyrektywy Wodnej głównym celem dla JCWP oraz JCWPd jest osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód (ilościowego oraz chemicznego). Cele te, można osiągnąć za pomocą działań zapobiegających lub ograniczających dopływ zanieczyszczeń do wód ze źródeł komunalnych i przemysłowych, propagujące rolnictwo ekologiczne, czy zapewniające równowagę pomiędzy poborem a retencją wód. W przypadku JCWP, będących w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym jest jego utrzymanie. Dla pozostałych naturalnych części wód, celem jest osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla części wód silnie zmienionych oraz sztucznych – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. W obu przypadkach konieczne jest również utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Dla niektórych JCWP rzecznych został wskazany uszczegółowiony cel środowiskowy, jakim jest dobry stan lub potencjał ekologiczny oraz możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego. Wyżej wymieniony cel w przypadku JCWP występujących na terenie gminy został wyznaczony dla JCWP San od Wisłoka do Złotej oraz San od Złotej do Rudni.

W przypadku oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWP na terenie gminy Kuryłówka około 57% jest zagrożonych, pozostałe 43% są niezagrożone. W przypadku JCWPd nieosiągnięcie założonych celów środowiskowych jest niezagrożone w 100%.

Na osiągnięcie celów dla JCW, istotne znaczenie będzie miała realizacja zadań takich jak:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

W poniższej tabeli przedstawiono prognozowane oddziaływanie wyznaczonych działań w ramach POŚ na osiągnięcie bądź utrzymanie celów JCW.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KURYŁÓWKA NA LATA 2017 – 2020 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2024

Tabela 10. Ocena oddziaływania działań POŚ na cele środowiskowe określone dla JCWP (źródło: opracowanie własne)

Program działań	Ocena oddziaływania na cele środowiskowe określone dla JCWP	Ocena oddziaływania na cele środowiskowe określone dla JCWPd
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA		
Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kuryłówka na lata 2015-2022	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód. Oddziaływanie negatywne: występujące na etapie prowadzenia prac budowlanych.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód. Oddziaływanie negatywne: występujące na etapie prowadzenia prac budowlanych.
Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu)	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód. Oddziaływanie negatywne: występujące na etapie prowadzenia prac budowlanych.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód. Oddziaływanie negatywne: występujące na etapie prowadzenia prac budowlanych.
Wymiana oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego w budynkach publicznych i prywatnych na energooszczędne, a także wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód.
Poprawa standardów technicznych infrastruktury drogowej	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód. Oddziaływanie negatywne: występujące na etapie prowadzenia prac budowlanych.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód. Oddziaływanie negatywne: występujące na etapie prowadzenia prac budowlanych.
Edukacja mieszkańców nt. zanieczyszczeń z niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód
ZAGROŻENIE HAŁASEM		
Modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: mniejsza emisja zanieczyszczeń do gleby i wód w obszarach zurbanizowanych. Oddziaływanie negatywne: występujące na etapie prowadzenia prac budowlanych.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: mniejsza emisja zanieczyszczeń do gleby i wód w obszarach zurbanizowanych. Oddziaływanie negatywne: występujące na etapie prowadzenia prac budowlanych.
Realizacja monitoringu zgodnie z programem państwowego monitoringu środowiska województwa podkarpackiego na lata 2016-2020	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona powietrza przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do gleby i wód.
GOSPODAROWANIE WODAMI		
Przestrzeganie zasad zagospodarowania dla obszaru szczególnego zagrożenia powodziowego	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: zabezpieczające mieszkańców ilościowo i jakościowo w wodę pitną oraz potrzeby gospodarki narodowej.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: zabezpieczające mieszkańców ilościowo i jakościowo w wodę pitną oraz potrzeby gospodarki narodowej.
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin ustaleń planów	Oddziaływanie pozytywne: ochrona zasobów wodnych	Oddziaływanie pozytywne: ochrona zasobów wodnych

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KURYLÓWKA NA LATA 2017 – 2020 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2024

Program działań	Ocena oddziaływania na cele środowiskowe określone dla JCWP	Ocena oddziaływania na cele środowiskowe określone dla JCWPd
gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły i Dniestru		
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA		
Rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej.	<p>Oddziaływanie pozytywne: ochrona oraz polepszenie jakości wód powierzchniowych, ilościowa ochrona zasobów wodnych przeznaczoną dla mieszkańców i na inne cele.</p> <p>Oddziaływanie negatywne: występujące na etapie prowadzenia prac budowlanych obiektów infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków.</p>	<p>Oddziaływanie pozytywne: ochrona oraz polepszenie jakości wód podziemnych, ilościowa ochrona zasobów wodnych przeznaczoną dla mieszkańców i na inne cele.</p> <p>Oddziaływanie negatywne: występujące na etapie prowadzenia prac budowlanych obiektów infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków.</p>
Rozbudowa i modernizacja systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarze gminy	<p>Oddziaływanie pozytywne: ochrona oraz polepszenie jakości wód powierzchniowych, zmniejszenie ilości ścieków nieoczyszczonych do wody, zabezpieczenie mieszkańców w wodę pitną dobrej jakości</p> <p>Oddziaływanie negatywne: na etapie prowadzenia prac budowlanych obiektów infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków</p>	<p>Oddziaływanie pozytywne: ochrona oraz polepszenie jakości wód powierzchniowych, zmniejszenie ilości ścieków nieoczyszczonych do wody, zabezpieczenie mieszkańców w wodę pitną dobrej jakości</p> <p>Oddziaływanie negatywne: na etapie prowadzenia prac budowlanych obiektów infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków</p>
Wzmożenie działań kontrolnych i egzekucyjnych w celu eliminacji nielegalnego zrzutu ścieków komunalnych	<p>Oddziaływanie pozytywne: ochrona oraz polepszenie jakości wód powierzchniowych, zmniejszenie ilości ścieków nieoczyszczonych do wody, zabezpieczenie mieszkańców w wodę pitną dobrej jakości</p>	<p>Oddziaływanie pozytywne: ochrona oraz polepszenie jakości wód powierzchniowych, zmniejszenie ilości ścieków nieoczyszczonych do wody, zabezpieczenie mieszkańców w wodę pitną dobrej jakości</p>
GLEBY		
Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	<p>Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń spływających z pól do wód</p>	<p>Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń spływających z pól do wód</p>
Edukacja mieszkańców o zagrożeniu i degradacji środowiska przez wypalania traw	<p>Oddziaływanie pozytywne: ochrona zasobów wodnych</p>	<p>Oddziaływanie pozytywne: ochrona zasobów wodnych</p>
Propagowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej wśród rolników	<p>Kierunek interwencji: Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb</p>	<p>Kierunek interwencji: Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb</p>
Prowadzenie monitoringu jakości gleb	<p>Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona zasobów wodnych</p>	<p>Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: ochrona zasobów wodnych</p>
GOSPODARKA ODPADAMI		
Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących właściwą segregację odpadów	<p>Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: uporządkowanie gospodarki odpadami przyczyni się do ochrony zasobów wodnych oraz zmniejszenia ilości odpadów przedostających się do wód oraz substancji niebezpiecznych z nich pochodzących</p>	<p>Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: uporządkowanie gospodarki odpadami przyczyni się do ochrony zasobów wodnych oraz zmniejszenia ilości odpadów przedostających się do wód oraz substancji niebezpiecznych z nich pochodzących</p>
Likwidacja "dzikich wysypisk"	<p>Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: uporządkowanie gospodarki odpadami przyczyni się do ochrony zasobów wodnych oraz</p>	<p>Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: uporządkowanie gospodarki odpadami przyczyni się do ochrony zasobów wodnych oraz</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KURYŁÓWKA NA LATA 2017 – 2020 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2024

Program działań	Ocena oddziaływania na cele środowiskowe określone dla JCWP	Ocena oddziaływania na cele środowiskowe określone dla JCWPd
	zmniejszenia ilości odpadów przedostających się do wód oraz substancji niebezpiecznych z nich pochodzących	zmniejszenia ilości odpadów przedostających się do wód oraz substancji niebezpiecznych z nich pochodzących
Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: uporządkowanie gospodarki odpadami przyczyni się do ochrony zasobów wodnych oraz zmniejszenia ilości odpadów przedostających się do wód oraz substancji niebezpiecznych z nich pochodzących	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: uporządkowanie gospodarki odpadami przyczyni się do ochrony zasobów wodnych oraz zmniejszenia ilości odpadów przedostających się do wód oraz substancji niebezpiecznych z nich pochodzących
Realizacja Programu Usuwania Azbestu dla Gminy Kuryłówka	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: opracowanie programów będzie służyć ochronie zasobów wodnych.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: opracowanie programów będzie służyć ochronie zasobów wodnych.
ZASOBY PRZYRODNICZE		
Utrzymanie terenów zielonych na terenie Gminy	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: działania te przyczynią się do ochrony zasobów wodnych.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: działania te przyczynią się do ochrony zasobów wodnych.
Zachowanie i ochrona pomników przyrody	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: działania te przyczynią się do ochrony zasobów wodnych.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: działania te przyczynią się do ochrony zasobów wodnych.
Ochrona i zachowanie bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo znajdujących się na terenie Gminy	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: działania te przyczynią się do ochrony zasobów wodnych.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: działania te przyczynią się do ochrony zasobów wodnych.
Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Kuryłówce w zakresie promocji regionu poprzez różnorodność przyrodniczą oraz tradycję i historię Gminy Kuryłówka	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE		
Wyposażenie Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof lub poważnych awarii oraz zakup pojazdów specjalnych ochrony przeciwpożarowej dla tych jednostek	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: działania te przyczynią się do ochrony zasobów wodnych.	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: działania te przyczynią się do ochrony zasobów wodnych.
Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR, ZZR)	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: działania te przyczynią się do ochrony zasobów wodnych, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powstałych w wyniku poważnych awarii przemysłowych do wód	Oddziaływanie pozytywne, pośrednie: działania te przyczynią się do ochrony zasobów wodnych, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powstałych w wyniku poważnych awarii przemysłowych do wód
POLE ELEKTROMAGNETYCZNE		
Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Przy zagospodarowaniu terenu gminy Kuryłówka objętego działaniami POŚ należy uwzględnić położenie w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów” określonego w dokumentacji hydrogeologicznej zatwierdzonej decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18.07.1997 r. znak KDH-I/013/6037/97 poprzez zapewnienie ochrony czystości gruntu oraz wód podziemnych i powierzchniowych, zgodnie z ustaleniami zawartymi w niniejszej uchwale.

Na terenie gminy znajdują się ujęcia wody podziemnej objęte strefą ochrony bezpośredniej. Nakazy i ograniczenia dotyczące ujęć wodnych i ich stref ochronnych, znajdujących się na terenie gmin zostały zawarte w przepisach Prawa Wodnego w art. 52 oraz art. 53 oraz przedstawione poniżej:

- 1) Dopuszcza się ustanowienie strefy ochronnej obejmującej wyłącznie teren ochrony bezpośredniej, jeżeli jest to uzasadnione lokalnymi warunkami hydrogeologicznymi, hydrologicznymi i geomorfologicznymi oraz zapewnia konieczną ochronę ujmowanej wody.
- 2) Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych oraz powierzchniowych zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód należy:

- ❖ odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- ❖ zagospodarować teren zielenią;
- ❖ odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ❖ ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

3) Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków stojących lub pływających; na ogrodzeniu oraz znakach należy umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

4) Organ właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego może, na wniosek właściciela ujęcia wody, w drodze decyzji, nałożyć na właściciela gruntu położonego na terenie ochrony pośredniej obowiązek zlikwidowania, na jego koszt, ogniska zanieczyszczenia wody.

Zapisy POŚ stanowią ogólny opis celów i zadań, bez wskazania konkretnej inwestycji oraz jej lokalizacji. Z założenia wszelkie działania modernizacyjne i budowlane będą realizowane na obszarach zabudowanych i przekształconych w wyniku działalności człowieka. Na obecnym etapie nie przewiduje się negatywnego wpływu zapisów dokumentu na GZWP oraz na strefy ochronne ujęć wód podziemnych.

Z kolei na JCWP oraz JCWPd przewiduje się pozytywny wpływ na osiągnięcie wyznaczonych celów. Niemniej w czasie planowania konkretnych inwestycji trzeba mieć na uwadze, aby działania te były przeprowadzane zgodnie z odpowiednimi zaleceniami, nakazami, zakazami oraz tak, by nie wpłynęły one negatywnie na dany element środowiska.

8. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

W Programie Ochrony Środowiska dla gminy Kuryłówka należy uznać, że środkami zapobiegającymi prawdopodobnemu negatywnemu oddziaływaniu na środowisko przyrodnicze i krajobraz są między innymi rozwiązania zaproponowane w projekcie tego dokumentu. Rezultatem realizacji założonych celów i działań będą różnego rodzaju oddziaływania na stan środowiska o bardzo zróżnicowanej i zmiennej skali natężenia, trwałości i zasięgu przestrzennym, niejednokrotnie niemożliwe do obiektywnego zidentyfikowania na tym etapie planowania. Zadania określone w projekcie dokumentu w mniejszym bądź większym zakresie wpisują się w listę rozwiązań mających na celu zapobieganie zanieczyszczeniu oraz ochronę środowiska obszaru. Sytuacja ta wiąże się bezpośrednio z przyjętą polityką, opartą na zasadzie zrównoważonego rozwoju, której jednym z podstawowych celów jest osiągnięcie tzw. wysokiej efektywności środowiskowej (zachowania możliwe najlepszego stanu i jakości środowiska).

Należy również podkreślić, że projekt dokumentu zawiera cele i zadania, które mogą generować istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji, jednakże powinny zostać wykonane z uwagi na uzyskanie pozytywnych efektów ekologicznych. Podczas realizacji inwestycji mogą również wystąpić krótkotrwałe uciążliwości związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej, wodociągowej czy modernizacji infrastruktury drogowej. Uciążliwości te mogą polegać na tymczasowym zwiększeniu emisji pyłów, wzmożonego ruchu komunikacyjnego oraz wzrost emisji hałasu. Ponadto, na etapie prac może dojść do naruszenia powierzchni ziemi, co chwilowo może oddziaływać na faunę i florę. W czasie prac mogą powstawać odpady, które z kolei oddziaływać mogą na środowisko glebowe.

W związku z faktem, że projekt POŚ ma charakter ogólny (przedstawia jedynie cele oraz kierunki interwencji), przedstawione w niniejszym rozdziale rozwiązania zapobiegające i minimalizujące negatywne oddziaływania na środowisko mają również charakter bardzo ogólny. Zaproponowany wachlarz działań stanowi kierunek do rozważania szczegółowych rozwiązań łagodzących oddziaływania na późniejszym etapie planowania przedsięwzięć.

Przyjmuje się, że podstawowym sposobem ograniczenia niekorzystnych oddziaływań na środowisko będzie przede wszystkim odpowiednie lokalizowanie poszczególnych inwestycji (zgodnie z przyjętymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego danego obszaru), przestrzeganie prawa z zakresu ochrony środowiska oraz stosowanie rozwiązań technicznych i technologicznych ograniczających emisję zanieczyszczeń i hałasu. Kluczową rolę w zapobieganiu i ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko przypisuje się organom uczestniczącym w procedurach administracyjnych, związanych z procesem inwestycyjnym, która polega na:

- ❖ przeprowadzeniu inwentaryzacji przyrodniczej lub monitoringu na etapie planowania konkretnego przedsięwzięcia (np. w ramach oceny oddziaływania na środowisko);
- ❖ wprowadzeniu odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych i strategicznych, mających na uwadze zachowanie odpowiedniego stanu środowiska;
- ❖ dostosowaniu terminu przeprowadzania prac remontowych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt, głównie ptaków, płazów, nietoperzy i ryb lub stworzenie siedlisk zastępczych;
- ❖ zaplanowaniu prac remontowo-budowlanych w sposób minimalizujący niszczenie roślinności, terenów zielonych i krajobrazu oraz uwzględniający wykonywanie nowych nasadzeń drzew i krzewów, odtworzeniu zniszczonych terenów zielonych w sąsiedztwie inwestycji;
- ❖ dostosowaniu rodzaju i zakresu prac do wymogów ochrony przyrody;
- ❖ uwzględnianiu celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych.

W celu minimalizacji przewidywanych negatywnych oddziaływań na środowisko przyjęte powinny zostać odpowiednie kierunki rozwiązań technicznych, administracyjnych i technologicznych, aby wpływ tych projektów na środowisko był nieodczuwalny i nie powodował dodatkowego pogorszenia stanu środowiska. Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w POŚ na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- ❖ Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- ❖ Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- ❖ W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;

- ❖ W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- ❖ Prawidłowe przechowywane substancji ropopochodnych oraz innych materiałów;
- ❖ Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- ❖ Właściwe postępowanie z odpadami;
- ❖ Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;
- ❖ Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- ❖ Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- ❖ Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- ❖ Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.

Krajobraz i różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- ❖ Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- ❖ W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- ❖ Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;

- ❖ Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk;
- ❖ W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- ❖ Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki;
- ❖ W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- ❖ Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- ❖ W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- ❖ Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- ❖ Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.

9. Propozycje działań alternatywnych

Art. 51 ust. 2 pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku POŚ dla gminy Kuryłówka, rozwiązaniem alternatywnym jest brak jego realizacji. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę efektywności energetycznej, bezpieczeństwa energetycznego a tym samym poprawę stanu środowiska i jakości życia mieszkańców.

W POŚ przewiduje realizację zadań, które w większości przyczynią się do poprawienia stanu środowiska na terenie gminy, a tym samym pozytywnie wpłyną na zdrowie ludzi i poprawią standard życia mieszkańców. Zaproponowane w Programie cele są spójne z celami zawartymi w nadrzędnych dokumentach charakterze strategicznym i programowym.

W związku z powyższym przedstawianie alternatywnych rozwiązań w tym kontekście nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego jak i z ekologicznego punktu widzenia. W związku z ogólnym charakterem dokumentu, nie można precyzyjnie określić rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań, w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Jako rozwiązanie alternatywne można przyjąć brak realizacji Programu, tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni. Konsekwencje związane z brakiem realizacji Programu mogłyby być znacznie dotkliwsze dla środowiska i ludzi.

10. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie OOS, dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Położenie gminy Kuryłówka, sprawia, że nie sąsiaduje bezpośrednio z terytoriami państw ościennych. Zawarte w Programie zadania będą realizowane na obszarze gminy, a skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja *Programu Ochrony Środowiska dla gminy Kuryłówka* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

11. Metody analizy skutków realizacji projektu

Proces wdrażania rozwiązań przewidzianych w POŚ dla gminy Kuryłówka wymaga stałego monitorowania, a także szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami a stanem rzeczywistym. Monitoring efektów realizacji założeń POŚ powinien obejmować wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki społeczno-ekonomiczne. Analiza stanu środowiska w gminie Kuryłówka powinna obejmować: jakości powietrza atmosferycznego, wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł grzewczych i komunikacyjnych do atmosfery, jakości wód płynących i podziemnych, jakości wody do picia, a także poziomu hałasu.

W województwie podkarpackim za monitoring jakości środowiska przyrodniczego z zakresu jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, hałasu i wibracji oraz pól elektromagnetycznych, odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie (instytucja ta jest odpowiedzialna za monitoring regionalny). Instytucją, która wspomaga monitoring stanu środowiska przyrodniczego oraz może wyeliminować niekorzystne oddziaływania na obszarze objętym POŚ jest Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie.

Istotną rolę w kontroli realizacji postanowień projektowanego dokumentu ma Starostwo Powiatowe, które może reagować na bieżąco na powstałe zagrożenia środowiskowe, dostosowując dokument do aktualnych potrzeb.

Zaleca się, aby przeprowadzana analiza wykonywana była przynajmniej raz w roku, ale nie rzadziej niż raz na trzy lata. Analiza realizacji zadań będzie polegać na monitoringu zmian zachodzących w jednostkach funkcjonalnych powiatu. Kontrola powinna być w momencie projektowania, realizacji oraz efektów końcowych.

12. Streszczenie języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla gminy Kuryłówka na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 została sporządzana na podstawie przepisów wynikających z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2017 poz. 1405). Dokumentem wyjściowym do opracowania Prognozy był projekt Programu Ochrony Środowiska dla gminy Kuryłówka. Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, stosownie do współczesnej wiedzy, do stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Zakres opracowania niniejszego dokumentu został sporządzony zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. ustawie oraz uzgodnieniami dokonanyymi z właściwymi organami: Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie.

Celem wykonania Prognozy była analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem Programu oraz określenie jego wpływu na poszczególne komponenty środowiska, a także stwierdzenie, czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zdrowie i życie ludzi.

W Prognozie opisano szczegółowo teren gminy Kuryłówka, z podaniem charakterystyki przyrodniczej, demograficznej i gospodarczej. Przedstawiono stan środowiska: zasoby przyrody, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, stan powietrza atmosferycznego i zasoby geologiczne (złoża kopalin).

Omówiono zawartość POŚ, jej cele i wyznaczone kierunki działań. Stwierdzono, że zapisy zawarte w POŚ są zgodne z zapisami innych dokumentów wyższego szczebla, ustalonych na poziomie międzynarodowym, krajowym i lokalnym.

W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska oraz skutki gospodarcze i społeczne w przypadku braku realizacji celów zawartych w projekcie POŚ. W dalszym etapie dokonano analizy przewidywanych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją zadań rozwojowych. Omówiono wpływ tych zadań na następujące elementy środowiska: wodę, glebę, krajobraz, lokalny klimat, powietrze, zasoby naturalne, zabytki oraz bioróżnorodność i obszary chronione. Analizie poddano także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzkie. Stwierdzono, że duża część zadań wyznaczonych w POŚ ma charakter bezinwestycyjny – organizacyjny, koncepcyjny, planistyczny, kontrolny lub doradczy.

Przeprowadzona analiza wpływu działań inwestycyjnych na środowisko wykazała, że nie będą one oddziaływać znacząco. Z oceny oddziaływania wpływu planowanych zadań wynika, że we wszystkich przypadkach zamierzenia Programu Ochrony Środowiska będą mieć potencjalnie korzystny wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

Realizacja projektu w głównej mierze wpłynie pozytywnie na:

- ❖ lokalny krajobraz – ze względu na poprawę wizerunku gminy;
- ❖ klimat i powietrze – ze względu na działania ograniczające emisję pyłów i zanieczyszczeń do atmosfery;
- ❖ wody powierzchniowe i podziemne – ze względu na działania pomocne w osiągnięciu wyznaczonych celów dla JCW bądź ich utrzymaniu;
- ❖ mieszkańców – ze względu na realizację szeregu działań przyczyniających się do poprawy jakości życia i rozwoju lokalnej społeczności, a także turystów – poprzez rozwój infrastruktury turystycznej;
- ❖ dobra materialne i zabytki – ze względu na poprawę ich stanu technicznego i wizerunku.

Wpływ realizacji celów projektu poprzez konkretne działania, mają charakter pozytywny. Poszczególne kierunki działań mogą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko, jednak w efekcie prognozuje się poprawę jakości środowiska i jego funkcjonowania. Przeprowadzone działania będą mieć również pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców, dzięki możliwej do osiągnięcia poprawie jakości powietrza oraz zmniejszeniu zanieczyszczenia środowiska.

W przypadku realizacji projektowanego dokumentu negatywne oddziaływania na środowisko (w przypadku powyższych działań – na powierzchnię ziemi) mogą pojawić się wyłącznie na etapie realizacji inwestycji w sposób krótkotrwały. Planowane działania inwestycyjne zawarte w projekcie nie będą wpływały na istniejące formy ochrony przyrody, ujęcia wód i ich strefy ochronne, GZWP oraz na osiągnięcie bądź utrzymanie dobrych stanów JCW.

W Prognozie przedstawiono szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji zamierzeń wytyczonych w PGN. Ze względu na ogólne zapisy ocenianego dokumentu, proponowane działania minimalizujące i kompensujące oddziaływanie negatywne również mają charakter ogólny i wskazują raczej kierunki tych działań, które będą podlegać uszczegółowieniu podczas realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Z uwagi na położenie geograficzne gminy Kuryłówka oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach POŚ – nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

Przedstawiono przewidywalną metodę analizy skutków realizacji projektu, którą będzie monitoring wdrażania projektu. Będzie się on odbywał poprzez analizę wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania. Za zarządzanie Programem oraz za nadzorowanie wdrażania poszczególnych zadań będzie bezpośrednio odpowiadała Rada Gminy.

Zadania określone w POŚ są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i uwzględniają obszary, tj.:

- ❖ dobrobyt gospodarczy;
- ❖ równowagę społeczną;
- ❖ zdrowe środowisko życia.

Spis tabel

Tabela 1. Dane demograficzne gminy Kuryłówka - liczba ludności oraz ludność wg ekonomicznych grup wieku (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	15
Tabela 2. JCWP w gminie Kuryłówka (źródło: www.kzgw.gov.pl)	18
Tabela 3. Ocena jakości wód powierzchniowych na terenie gminy Kuryłówka w 2015 roku.....	20
Tabela 4. Stan wód podziemnych na terenie gminy Kuryłówka (źródło: www.kzgw.gov.pl).....	21
Tabela 5. Gospodarka wodna na terenie gminy Kuryłówka w latach 2010-2016	23
Tabela 6. Gospodarka ściekowa na terenie gminy Kuryłówka w latach 2010-2016 (źródło: Dane GUS) 24	
Tabela 7. Wykaz zabytków na terenie gminy Kuryłówka	29
Tabela 8. Przewidywane oddziaływania na środowisko i ich ocena (źródło: opracowanie własne).....	46
Tabela 9. Wpływ POŚ na formy ochrony przyrody w gminie Kuryłówka (źródło: opracowanie własne) 56	
Tabela 10. Ocena oddziaływania działań POŚ na cele środowiskowe określone dla JCWP (źródło: opracowanie własne).....	63

Spis rysunków

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Kuryłówka na tle powiatu leżajskiego (źródło: www.osp.org.pl/).....	14
Rysunek 2. Obszary zagrożone podtopieniami w gminie Kuryłówka (źródło: geoportal.kzgw.gov.pl) ...	19
Rysunek 3. Obszar występowania jednolitych części wód podziemnych w gminie Kuryłówka (źródło: geoportal.kzgw.gov.pl).....	21
Rysunek 4. Występowanie GZWP (zaznaczone kolorem niebieskim) na terenie gminy Kuryłówka (źródło: opracowanie własne).....	22
Rysunek 5. Podział na strefy w województwie podkarpackim (źródło: www.wios.rzeszow.pl)	25
Rysunek 6. Obszar przekroczenia dopuszczalnego stężenia benzo(a)pirenu w gminie Kuryłówka w 2016r. (źródło: WIOŚ w Rzeszowie)	26
Rysunek 7: Schemat powiązania ze sobą dokumentów strategicznych obowiązujących na szczeblu krajowym (źródło: Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko)	38